Koninklijke Luchtmacht

Handboek Tenuen

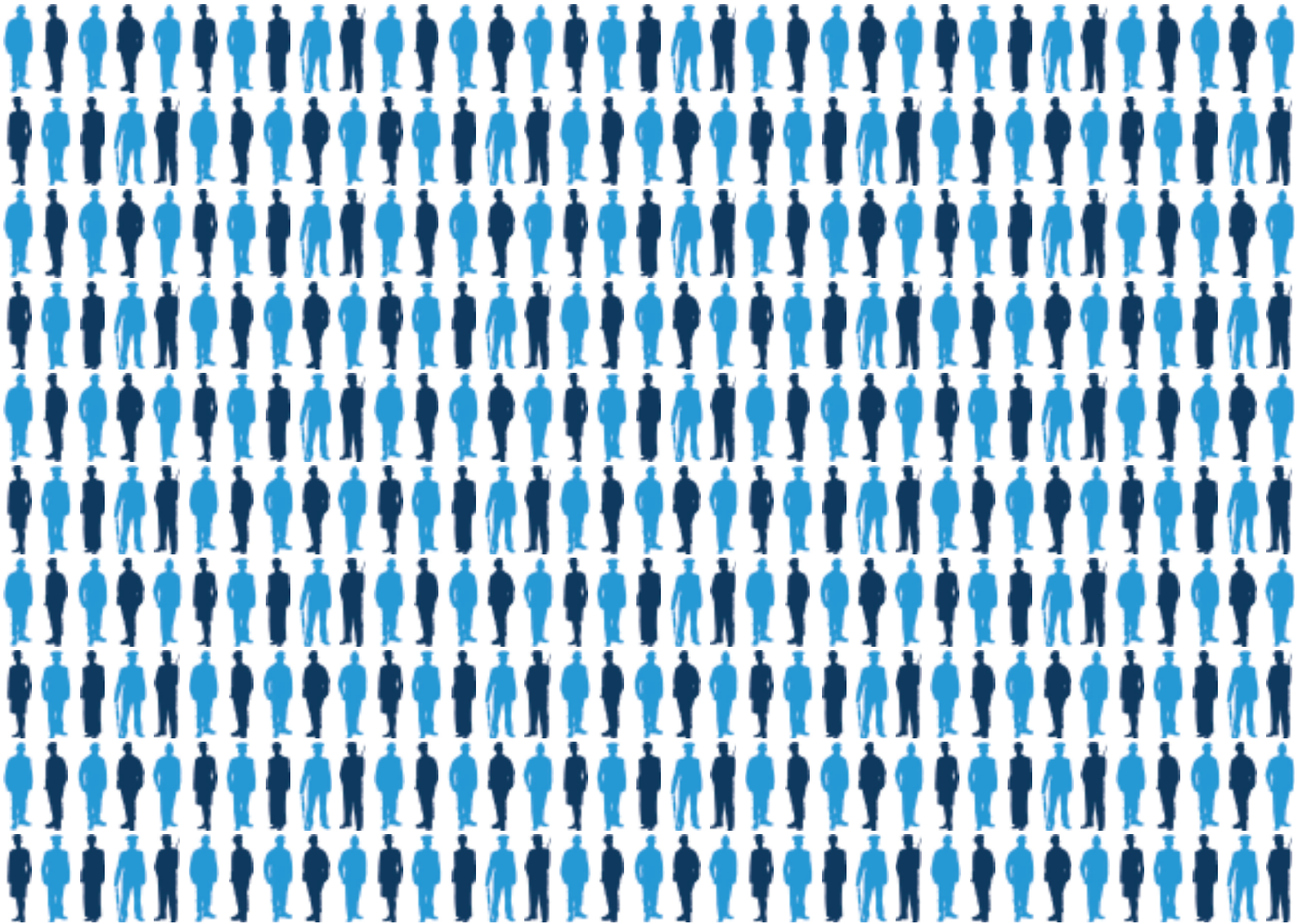

Colofon
Ministerie van Defensie
Commando Luchtstrijdkrachten
Kabinet

Luchtmachtplein 1
Postbus 8762
4820 BB Breda

Contactpersoon Traditie Commissie Koninklijke Luchtmacht
Luchtmachtplein 1
Postbus 8762
4820 BB Breda

Versie 1.0
Opdrachtgever C-LSK

Inhoud

1	**ALGEMEEN**	**6**
1.1	Algemeen	6
1.2	Toepassing	6
1.3	Gerelateerde documenten	6
1.4	Verantwoordelijkheden en bevoegdheden	7
2	**GEVECHTSTENUE**	**8**
2.1	Algemeen	8
2.2	Samenstelling	8
2.3	Toevoegingen	8
2.4	Variaties	9
3	**DAGELIJKS TENUE**	**19**
3.1	Algemeen	19
3.2	Samenstelling	19
3.3	Toevoegingen	19
3.4	Variaties	20
3.4.1	*Zomertenue*	*20*
3.4.2	*Basistenue met trui*	*20*
3.4.3	*Overige variaties*	*20*
4	**GELEGENHEIDSTENUE**	**32**
4.1	Algemeen	32
4.2	Samenstelling	32
4.3	Toevoegingen	32
4.3.1	*Gebruik ponjaard en sabel*	*32*
4.3.2	*Overige aanwijzingen*	*32*
5	**CEREMONIEEL TENUE**	**37**
5.1	Algemeen	37
5.2	Samenstelling	37
5.3	Toevoegingen	37
5.3.1	Gebruik ponjaard en sabel	37
5.3.2	Overige aanwijzingen	37
6	**AVONDTENUE**	**40**
6.1	Algemeen	40
6.2	Samenstelling	40
6.3	Toevoegingen	41
6.3.1	*Decoraties*	*41*
6.3.2	*Groot avondtenue*	*41*

7 DRAAGWIJZE PONJAARD EN SABEL 47

7.1 Ponjaard 47
7.2 Sabel 47

8 TENUE VAANDELWACHT 49

8.1 Algemeen 49
8.2 Vaandelwacht 49

9 SPECIALE TENUEN 58

9.1 Algemeen 58
9.2 Adjudanten van Z.M. de Koning 58
9.3 Toevoegingen 58
9.4 Ordonnansofficieren van Z.M. de Koning 59
9.5 Ruitertenue (RT) 59
9.6 Toevoegingen 59
9.7 Variaties 60
9.8 Rechthebbenden 60
9.9 Podiumtenue Luchtmachtkapel (PT) 61
9.10 Ceremonieel tenue Luchtmachtkapel (CTK) 61
9.11 Dagelijks Tenue Kapel 61
9.12 Toevoegingen 62
9.13 Historisch tenue 62
9.14 Tenue hondengeleider (Opleiding-, wedstrijd- en patrouille tenue) 62
9.15 Tenue brandweer 62
9.16 Tenue vlieger 63
9.17 Tenue geneeskundig personeel 63
9.18 Tenue stewardess / steward 63
9.19 Tenue gastvrouw / gastheer Koninklijke Luchtmacht 64
9.20 Sporttenue 64

10 TENUE OPLEIDINGEN 100

10.1 Veiligheid en Vakmanschap (VeVa) 100
10.2 Koninklijke Militaire School Luchtmacht (KMSL) 100
10.3 Defensity College 100
10.4 Nederlandse Defensie Academie (NLDA) / Koninklijke Militaire Academie (KMA) 100

11 ONDERSCHEIDINGSTEKENS, EMBLEMEN EN DECORATIES 121

11.1 Algemeen 121
11.2 Draagwijze onderscheidingstekens en emblemen per kledingstuk 121
11.2.1 Gevechtstenue (GVT) 121
11.2.2 Dagelijks tenue (DT) en Gelegenheidstenue (GLT) 121
11.2.3 Avondtenue (AT) 122
11.3 Rangonderscheidingstekens 123
11.3.1 Gevechtstenue (GVT) schouderpassanten 123
11.3.2 Rangonderscheidingstekens met rangaanduiding op de mouw (chevron) 128
11.3.3 DT / GLT / AT schouderpassanten 129

11.3.4 *Rangonderscheidingstekens overhemd / trui / parka schouderpassanten* 131
11.3.5 *VeVa overige onderscheidingstekens GVT* 136
11.3.6 *Koninklijke Militaire Academie overige onderscheidingstekens DT* 136
11.3.7 *Koninklijke Militaire Academie overige onderscheidingstekens GLT* 136
11.4 Nestels en (ere) koorden (met bijbehorend functie-embleem) DT 137
11.4.1 *Nestels en (ere) koorden (met bijbehorend functie-embleem) GVT* 142
11.5 Onderscheidingstekens voor gespecialiseerde bekwaamheid 146
11.5.1 *Algemeen* 146
11.5.2 *Brevetten voor luchtvarenden* 146
11.5.3 *Hogere militaire of academische vorming* 149
11.5.4 *Specialistische militaire bekwaamheid* 151
11.6 Parachutistenbrevetten 151
11.7 Herinneringsemblemen 151
11.8 Vaardigheidsonderscheidingstekens 153
11.9 Onderscheidingstekens voor avondtenue en trui 156
11.10 Onderdeelshanger / broche 161
11.11 Indelingsemblemen 164
11.12 Bijzondere onderscheidingstekens 165
11.13 Decoraties 166
11.13.1 *Algemeen* 166
11.13.2 *Betekenis van enige termen* 166
11.13.3 *Modelversierselen en decoraties* 166
11.13.4 *Kleinmodel decoraties* 167
11.13.5 *Batons* 167
11.13.6 *Limitatieve opsomming en volgorde van Nederlandse decoraties en batons die op het uniform mogen worden gedragen* 168

12 HOOFDDEKSELS 171

12.1 Algemeen 171
12.2 Baret Verenigde Naties 171
12.3 Baret overige instanties en organisaties 171
Hoofddeksels uitvoering DT / GLT 171
Hoofddeksels uitvoering AT 172

13 OVERIGE KLEDING, TOEVOEGINGEN, VERGUNNINGEN EN VERBODEN 174

13.1 Algemeen 174
13.2 Overige kleding 174
13.3 Vergunningen 174
13.4 Verboden 174
13.5 Interservice staat tenuen 174
13.6 Huwelijk 175
13.6.1 *Verkrijgen toestemming* 175
13.6.2 *Bewapening* 176
13.6.3 *Erehaag* 176
13.6.4 *Exercitie* 176
13.7 Rouw 176
13.7.1 Privésfeer 176
13.7.2 Begrafenis met (beperkt) militair eerbetoon 176
13.7.3 Informatie over onderscheidingen, rekesten en Defensieformulieren 176

1 ALGEMEEN

1.1 Algemeen

Dit handboek beschrijft de tenuen die aan de militairen van de Koninklijke Luchtmacht (KLu) worden verstrekt, de militaire kledingstukken die door de luchtmachtmilitairen zelfstandig kunnen worden aangeschaft en de draagwijze van onderscheidingstekens, emblemen en decoraties.

Het uniform wordt op een correcte en verzorgde wijze gedragen. Het moet een goede pasvorm hebben, geen slijtage vertonen en schoon zijn. Het uniform moet goed in model zijn geperst met vouwen in de broek (m.u.v. de broek GVT). De schoenen moeten correct, verzorgd en schoon zijn. De kleding wordt gesloten gedragen. De militair is persoonlijk verantwoordelijk voor het correcte uiterlijk voorkomen. Toevoegingen of wijzigingen aan het uniform, anders dan in dit voorschrift benoemd, zijn niet toegestaan.

De draagwijze van onderscheidingstekens, emblemen en decoraties is voor mannelijke en vrouwelijke militairen gelijk. Naamlinten, rangonderscheidingstekens, onderdeelsemblemen en mouwemblemen worden verplicht, in tone-down kleurstelling, gedragen door alle militairen. Alleen de onderdeelcommandant is bevoegd voor bepaalde diensten of plaatsen en operationele omstandigheden af te wijken van deze verplichting, dit ter bescherming van de privacy van de militair of om redenen van bedrijfsveiligheid.

Het dragen van zgn. 'lookalikes', het zichtbaar combineren van burgerkleding of –uitrusting met militaire kleding is niet toegestaan. Het is ook niet toegestaan om onderkleding, bijvoorbeeld de bontvoering van de jas, als bovenkleding te dragen.

Waar in dit handboek wordt verwezen naar de militair als 'hij' dient waar van toepassing 'hij' of 'zij' te worden gelezen.

De voorgeschreven tenuen bij krijgsmachtdeel overschrijdende activiteiten zijn beschreven in DP 20-10 (Ceremonieel & Protocol).

1.2 Toepassing

Het handboek is onverkort van toepassing op:

a. Militairen in actieve dienst bij de KLu;
b. Militairen van de Groep Luchtmacht Reserve (GLR);
c. Geestelijke verzorgers in actieve dienst bij de KLu;
d. Gewezen militairen van de KLu, die na hun eervol ontslag uit de militaire dienst gerechtigd zijn het uniform te dragen, wanneer zij uniformkleding van de KLu dragen (zie ook de regelingen ter zake opgenomen in de MP 31-110, Regeling Uitrusting Defensie (RUD)).

1.3 Gerelateerde documenten

Voor de beschrijving naar soort en hoeveelheid van de artikelen die tot de persoonsgebonden uitrusting (PGU) van de individuele militair behoren, wordt verwezen naar de MP 31-110, Regeling Uitrusting Defensie 1300 (RUD).

Regelingen met betrekking tot vergoedingen, aanspraken, vervanging, etc. zijn opgenomen in RUD.

1.4 Verantwoordelijkheden en bevoegdheden

De bevoegdheid tot het voorschrijven van de diverse tenuen ligt bij C-LSK. C-LSK laat zich adviseren door de Traditiecommissie Koninklijke Luchtmacht en de Commissie Uniformen Commando Luchtstrijdkrachten (CUCLSK).

C-LSK is verantwoordelijk voor de uitgifte van dit handboek. Chef Kabinet CLSK is belast met het actueel houden ervan.

2 GEVECHTSTENUE

2.1 Algemeen

Kledingstukken behorend tot het Gevechtstenue (GVT) mogen niet worden gecombineerd met kledingstukken behorend tot het DT, GLT, CT of AT, tenzij de combinatie in dit voorschrift nadrukkelijk wordt aangegeven. De operationele commandant kan bij oefeningen of operationele inzet afwijkingen van de vastgestelde samenstelling toestaan, als de weersomstandigheden of bepaalde werkzaamheden dat vereisen. De broek wordt gedragen met elastieken in de broekspijp mits door de commandant, t.b.v. een specifieke werklocatie, anders bepaald is.

Het standaard GVT is uitgevoerd in een woodland camouflagepatroon. Voor 'out of area' operaties en oefeningen ten behoeve van deze operaties zijn afwijkende camouflagepatronen bij het KPU-bedrijf beschikbaar. Het is niet toegestaan tijdens de normale dienst een GVT te dragen in een ander dan woodland camouflagepatroon. De operationele commandant kan in bijzondere omstandigheden hiervan afwijken.

2.2 Samenstelling

Het GVT is als volgt samengesteld:

a. Baret, veldpet;
b. Basisjas;
c. Basisbroek;
d. Webbing broekriem, zwart met zwarte gesp;
e. Hemd, T-shirt groen, woodland of vochtregulerend;
f. Zwarte sokken;
g. Zwarte laarzen.

2.3 Toevoegingen

Onderstaande kledingstukken kunnen, mits functioneel noodzakelijk, aan het GVT worden toegevoegd:

a. Halsdoek;
b. Overhemd, woodland, lange mouw (in de broek gedragen);
c. Overhemd, woodland, korte mouw, zomer (in de broek gedragen);
d. Basisjas, woodland, zomer;
e. Basisbroek, woodland, zomer;
f. Parka, woodland;
g. Bontvoering, parka, woodland, met of zonder semipermeabele voering;
h. Capuchon, parka, woodland;
i. Parka bilaminaat, woodland;
j. Parka bilaminaat, woodland, natweer;
k. Voering, parka bilaminaat, woodland, natweer;
l. Broek, woodland, bilaminaat, natweer;
m. Softshell;
n. Line jack, woodland, fodvrij;
o. Smock jas, woodland;
p. Groen gevoerde broek in combinatie met de parka woodland;
q. Overwanten, woodland;
r. Zwarte lederen handschoenen;
s. Hemd, groen, rolkraag met rits;
t. Zomer- of winterpet;
u. Sokken, koud weer, groen, zwart of zandkleurig;

v. Hemd, T-shirt, woodland / zandkleurig / grijskleurig / groenkleurig;
w. Combat shirt;
x. Armband;
y. Veiligheidsschoenen;

2.4 Variaties

De volgende variaties zijn mogelijk:

a. Het T-shirt, woodland, mag - na toestemming van de commandant - uitsluitend op de werklocatie, zichtbaar (in de broek) worden gedragen en hierbij wordt op de broekriem, zichtbaar (rechts, voor kijkers dus links) een rangonderscheidingsteken gedragen;
b. Luchtmachtpersoneel werkzaam bij DBBO dragen op het GVT een paars functiekoord;
c. Bij het gebruik van voorgeschreven veiligheidsschoeisel mogen de broekspijpen over het veiligheids-schoeisel worden gedragen;
d. Bij werkzaamheden elders b.v. dienstreis waar tenue GVT wordt aangegeven (zoals een cursus) dient te allen tijde het correcte tenue te worden gedragen!;
e. Bij extreme hitte mogen, na toestemming van de commandant en uitsluitend op de werklocatie, de broekspijpen over de zwarte laarzen worden gedragen;
f. Voor decoraties, onderscheidingstekens en emblemen: zie hoofdstuk 11;
g. Het onderdeelsembleem wordt gedragen op de buitenjas, het squadronembleem op de basisjas. Het functie-embleem wordt op de linkerborst gedragen (5x5);
h. Draagwijze functiekoord: zie hoofdstuk 11.2.

Gevechtstenue (GVT) met basisjas, woodland

Gevechtstenue (GVT) met basisjas, woodland, met opgerolde mouwen

Gevechtstenue (GVT) met overhemd, woodland, korte mouw

Gevechtstenue (GVT) met parka, woodland, bilaminaat

Gevechtstenue (GVT) met T-shirt, woodland, en rangonderscheidingsteken op broekriem

Gevechtstenue (GVT) met softshell

Gevechtstenue (GVT) met combat shirt, woodland

Gevechtstenue (GVT) met smock jas, woodland

Gevechtstenue (GVT) met line jack,woodland

Gevechtstenue (GVT) met parka, woodland

3 DAGELIJKS TENUE

3.1 Algemeen

Kledingstukken behorend tot het Dagelijks Tenue (DT) mogen niet worden gecombineerd met kledingstukken behorend tot het GVT, GLT, CT of AT, tenzij de combinatie in dit voorschrift nadrukkelijk wordt aangegeven. De jas DT wordt altijd gesloten gedragen.

3.2 Samenstelling

Het DT is als volgt samengesteld.
Voor mannelijke militairen:

a. Pet DT of veldmuts;
b. Jas DT;
c. Schouderpassanten over epauletten op jas DT (de snavel van de vogel dient naar voren gericht te zijn!)
1. Algemeen KLu logo
2. Algemeen KLu logo en zilveren kroon t.b.v. Instructeur;
3. Algemeen KLu logo en zilver t.b.v. Squadron SM en AOO;
4. Algemeen KLu logo en blauw, zilver, goud t.b.v. Staf Adjudant (zie 3.5.1);
d. Overhemd, lange mouw, DT met rangonderscheidingstekens;
e. Overhemd, korte mouw, DT met rangonderscheidingstekens;
f. Stropdas, blauw, DT;
g. Broek DT;
h. Broekriem, zwart leder met geelmetalen gesp, DT
i. Sokken, zwart, DT, laag model;
j. Schoenen, zwart, DT.

Voor vrouwelijke militairen:

a. Hoed DT of veldmuts;
b. Jas DT;
c. Schouderpassanten over epauletten op jas DT (de snavel van de vogel dient naar voren gericht te zijn!)
1. Algemeen KLu logo
2. Algemeen KLu logo en zilveren kroon t.b.v. Instructeur;
3. Algemeen KLu logo en zilver t.b.v. Squadron SM en AOO;
4. Algemeen KLu logo en blauw, zilver, goud t.b.v. Staf Adjudant (zie 3.5.1);
d. Overhemd, lange mouw, DT met rangonderscheidingstekens;
e. Overhemd, korte mouw, DT met rangonderscheidingstekens;
f. Stropdas, blauw, DT;
g. Rok DT (roklengte: op kniehoogte) of broek DT
h. Broekriem, zwart leder met geelmetalen gesp (bij broek DT)
i. Panty's, huidkleurig;
j. Schoenen, pumpmodel, zwart (bij rok DT) of model mocassins, zwart (bij broek DT).

3.3 Toevoegingen

Onderstaande kledingstukken kunnen aan het DT worden toegevoegd:

a. Handschoenen, zwart leder, in combinatie met de jas DT;
b. Schoudertas, zwart (A4-model), voor vrouwelijke militairen;
c. Trui;
d. Parka blauw;
e. Sjaal, zwart.

Gebruik ponjaard en sabel:

a. Bij functionele diensten in troepenverband dragen militairen vanaf de rang van adjudant-onderofficier het sabel, indien opgedragen;
b. Indien opgedragen mag de ponjaard vervangen worden door het sabel;
c. Sergeant-majoors en adjudanten dragen de ponjaard. Sergeanten dragen indien opgedragen de ponjaard.

3.4 Variaties

3.4.1 *Zomertenue*

Ten aanzien van het dragen van het zomertenue gelden de volgende regels:

a. Het overhemd lange mouw wordt gedragen met das en de mouwen niet opgerold; op het overhemd lange mouw worden de rangonderscheidingstekens en het naamplaatje gedragen, het naamplaatje wordt op de klep van de rechterborstzak gedragen (bij de vrouwelijke militair: zie foto's voor juiste positie op het overhemd);
b. Het overhemd korte mouw wordt gedragen zonder das en met de kraag open (bovenste knoopje los). Onder het overhemd wordt een wit T-shirt met ronde hals zichtbaar gedragen. Op het overhemd worden de rangonderscheidingstekens en het naamplaatje gedragen. Het naamplaatje wordt op de klep van de rechterborstzak gedragen (bij de vrouwelijke militair: zie foto's voor juiste positie op het overhemd). Op het overhemd, korte mouw, mogen de batons en een functiekoord worden gedragen.

3.4.2 *Basistenue met trui*

Ten aanzien van het dragen van het BT met de trui (zonder jas DT) gelden de volgende regels:

a. De trui wordt over de broek c.q. de rok gedragen;
b. Op het overhemd (lange mouw!) wordt verplicht de das gedragen;
c. Op de trui worden uitsluitend de rangonderscheidingstekens, het naamplaatje en eventuele brevetten gedragen.

3.4.3 *Overige variaties*

a. Bij diensten in troepenverband, indien gewapend, dragen de vrouwelijke militairen verplicht de broek DT
b. Vrouwelijke militairen mogen, in plaats van de rok DT, de broek DT dragen;
c. Vrouwelijke militairen dragen de zwarte schoen, pumpmodel, bij de rok DT. De zwarte schoen, model mocassins wordt gedragen bij de broek DT;
d. Over het DT / BT mag ook de parka worden gedragen;
e. Bij de parka mag naar keuze de zwarte sjaal worden gedragen. De sjaal wordt zodanig gedragen dat deze aan de achterzijde en opzij niet buiten de kraag van de jas uitkomt;
f. Handschoenen DT worden gedragen indien dit is bepaald, en in overige gevallen naar keuze;
g. Overkleding wordt altijd gesloten gedragen
h. Bij het dragen van grootmodel decoraties ('DT2') dient de platte pet of hoedje te worden gedragen. Veldmuts is niet toegestaan;
i. Voor decoraties, onderscheidingstekens en emblemen: zie hoofdstuk 11;
j. Op de jas DT mogen max. 2 vaardigheidsemblemen op de linkerborstzak (of ter hoogte van) gedragen worden. Boven de linkerborstzak draagt men batons c.q. modeldecoraties met daarboven evt. een Nederlandse wing en / of brevet. Boven de rechterborstzak draag men het zwarte naam-plaatje met daarboven een buitenlandse wing en / of brevet met daarboven evt. het gevecht insigne en /of een herinneringsspeld. Op de rechterborstzak wordt de onderdeelshanger gedragen. Dames dragen deze op een overeenkomstige plaats op hun jas DT (zie foto's).

Dagelijks tenue (DT1) met jas, broek / rok en veldmuts

Dagelijks tenue (DT1) met jas, broek / rok, pet / hoed

Dagelijks tenue (DT2) met jas, broek / rok, pet / hoed en grootmodel decoraties

Dagelijks tenue (DT) met broek / rok, zonder jas, met overhemd lange mouw en veldmuts

Dagelijks tenue (DT) met broek / rok, zonder jas, met overhemd lange mouw en pet / hoed

Zomer tenue (ZT) met broek / rok, zonder jas, met overhemd korte mouw en veldmuts

Zomer tenue (ZT) met broek / rok, zonder jas, met overhemd korte mouw en pet / hoed

Basistenue (BT) met broek / rok, trui en veldmuts

Basistenue (BT) met broek / rok, trui en pet / hoed

Dagelijks tenue (DT) met broek / rok, parka en veldmuts

Dagelijks tenue (DT) met broek / rok, parka en pet / hoed

4 GELEGENHEIDSTENUE

4.1 Algemeen

Kledingstukken behorend tot het Gelegenheidstenue (GLT) mogen niet worden gecombineerd met kledingstukken behorend tot het GVT, DT, CT of AT, tenzij de combinatie in dit voorschrift nadrukkelijk wordt aangegeven.

4.2 Samenstelling

Het GLT is als volgt samengesteld.
Voor mannelijke militairen:

a. Pet DT;
b. Jas DT;
c. Goudbrokaat geborduurde schouderpassanten (de snavel van de vogel dient naar voren gericht te zijn!):
    1. Algemeen KLu logo tot en met sergeant-majoor;
    2. Algemeen KLu logo met gouden randen t.b.v. adjudant en officieren
    3. Algemeen KLu logo met gouden ondergrond t.b.v. opperofficieren
d. Overhemd, lange mouw, wit;
e. Stropdas, blauw, DT;
f. Broek DT;
g. Broekriem, zwart leder met goudmetalen gesp;
h. Sokken, zwart, DT;
i. Schoenen, zwart, DT;
j. Handschoenen, wit, GLT.

Voor vrouwelijke militairen:

a. Hoed DT;
b. Jas DT;
c. Goudbrokaat geborduurde schouderpassanten (de snavel van de vogel dient naar voren gericht te zijn!):
    1. Algemeen KLu logo t/m sergeant-majoor;
    2. Algemeen KLu logo met gouden randen t.b.v. adjudant en officieren
    3. Algemeen KLu logo met gouden ondergrond t.b.v. opperofficieren
d. Overhemd, lange mouw, wit;
e. Stropdas, blauw, DT;
f. Rok DT;
g. Panty's, huidkleurig;
h. Schoenen, pumpmodel, zwart, DT;
i. Handschoenen, wit, GLT;
j. Schoudertas of enveloppetas zwart.

4.3 Toevoegingen

4.3.1 *Gebruik ponjaard en sabel*

a. Ponjaard wordt gedragen vanaf de rang van sergeant-majoor.
b. Sabel wordt gedragen vanaf de rang van tweede luitenant. Indien bevolen kan door functie de adjudant-onderofficier het sabel dragen.

4.3.2 *Overige aanwijzingen*

a. Bij diensten in troepenverband, indien bewapend, dragen de vrouwelijke militairen verplicht de broek DT;
b. Bij GLT3 wordt door de onderofficier de koppel ceremonieel tenue gedragen en door de officier de oranje bandsjerp;
c. Voor decoraties, onderscheidingstekens en emblemen: zie hoofdstuk 11.

Gelegenheidstenue (GLT1)

Gelegenheidstenue (GLT2)

Gelegenheidstenue (GLT2) met rok / broek en schoudertas

Gelegenheidstenue (GLT3) met ponjaard (onderofficier) en sabel (officier)

5 CEREMONIEEL TENUE

5.1 Algemeen

Kledingstukken behorend tot het Ceremonieel (CT) mogen niet worden gecombineerd met kledingstukken behorend tot het GVT, DT, GLT of AT, tenzij de combinatie in dit voorschrift nadrukkelijk wordt aangegeven. Het CT wordt gedragen bij plechtigheden, zoals veteranen dag, Prinsjesdag, aanbieding geloofsbrieven, trouwerij, vaandelwacht etc.

5.2 Samenstelling

Het CT is voor mannelijke en vrouwelijk militairen gelijk en is als volgt samengesteld:

a. Pet CT, voor vrouwelijke militairen hoed CT;
b. Jas CT;
c. Wit kraagje, witte mouwen;
d. T-shirt;
e. Voor officieren en Adjudant-onderofficier: gevlochten epaulet op schouder;
f. Broek CT;
g. Bretels;
h. Sokken, zwart;
i. Schoenen, zwart (dichte zwarte schoenen worden door KPU uitgeleend aan vrouwelijke militairen);
j. Handschoenen, wit;
k. Voor officieren: oranje bandsjerp, sabelkoppel, dragon en sabel;
l. Voor adjudanten: gouden koppel, dragon en ponjaard;
m. Tot de rang van sergeant-majoor: gouden koppel.

5.3 Toevoegingen

5.3.1 *Gebruik ponjaard en sabel*

a. Ponjaard wordt gedragen vanaf de rang van sergeant-majoor;
b. Sabel wordt gedragen vanaf de rang van tweede luitenant. Indien bevolen kan de adjudant-onderofficier het sabel dragen.

5.3.2 *Overige aanwijzingen*

a. Afhankelijk van de uitnodiging wordt door officieren bij het CT een sabel gedragen;
b. Militairen in de rang vanaf adjudant-onderofficier die gaan trouwen hebben de keuze uit het dragen van de ponjaard of de sabel;
c. Onderofficieren tot en met de rang van sergeant-majoor die gaan trouwen mogen op verzoek de ponjaard dragen;
d. Overige militairen dragen het CT zonder ponjaard of sabel;
e. Bij militaire plechtigheden waarbij het vaandel is ingedeeld en de gewapende troep het CT draagt, draagt de vaandelwacht het CT. De vaandeldrager (AOO) draagt een bandelier ter ondersteuning van het vaandel, ponjaard (indien anders bepaald het sabel), en modeldecoraties eventueel op de rechterborst.

Ceremonieel tenue (CT) onderofficier / AOO met ponjaard

Ceremonieel tenue (CT) AOO met sabel

Ceremonieel tenue (CT)

6 AVONDTENUE

6.1 Algemeen

Kledingstukken behorend tot het Avondtenue (AT) mogen niet worden gecombineerd met kledingstukken behorend tot het GVT, GLT, CT of DT, tenzij de combinatie in dit voorschrift nadrukkelijk wordt aangegeven. De regels met betrekking tot vergoeding van aanschaf van het AT zijn opgenomen in RUD.

6.2 Samenstelling

Het AT is als volgt samengesteld.

Voor mannelijke officieren en stafadjudanten:

a. Pet DT;
b. Jas AT;
c. Smokinghemd, lange mouw, wit, met liggende boord;
d. Vlinderdas, zwart;
e. Vest AT;
f. Broek AT, met donkerblauwe bies;
g. Sokken, zwart;
h. Schoenen, zwart;
i. Handschoenen, wit, GLT.

Voor vrouwelijke officieren en stafadjudanten:

a. Hoed DT;
b. Jas AT;
c. Overhemd, lange mouw, wit;
d. Lavallière, zwart;
e. Vest AT;
f. Afhankelijk van de gelegenheid: lange rok of korte rok AT;
g. Panty's, huidkleurig;
h. Schoenen, pumpmodel, zwart, DT;
i. Handschoenen, wit, GLT;
j. Schoudertas of enveloppetas, zwart.

Voor mannelijke officieren, cadetten en onderofficieren die niet in het bezit zijn van een AT:

a. Pet DT;
b. Jas DT
c. Overhemd, lange mouw, wit;
d. Vlinderdas, zwart;
e. Broek DT;
f. Broekriem, zwart leder met geelmetalen gesp, DT;
g. Sokken, zwart, DT;
h. Schoenen, zwart, DT;
i. Handschoenen, wit, GLT;
j. Goudbrokaat geborduurde schouderpassanten (de snavel van de vogel dient naar voren gericht te zijn!):
    1. Algemeen KLu logo t/m sergeant-majoor;
    2. Algemeen KLu logo met gouden randen t.b.v. adjudant en officieren;
    3. Algemeen KLu logo met gouden ondergrond t.b.v. opperofficieren.

Voor vrouwelijke officieren, cadetten en onderofficieren die niet in het bezit zijn van een AT:

a. Hoed DT;
b. Jas DT;

c. Overhemd, lange mouw, wit;
d. Lavallière, zwart;
e. Rok DT;
f. Panty's, huidkleurig;
g. Schoenen, pumpmodel, zwart, DT;
h. Handschoenen, wit, GLT;
i. Schoudertas of enveloppetas, zwart;
k. Goudbrokaat geborduurde schouderpassanten (de snavel van de vogel dient naar voren gericht te zijn!):
    4. Algemeen KLu logo t/m sergeant-majoor;
    5. Algemeen KLu logo met gouden randen t.b.v. adjudant en officieren;
    6. Algemeen KLu logo met gouden ondergrond t.b.v. opperofficieren.

6.3 Toevoegingen

6.3.1 Decoraties

Miniatuurdecoraties, draaginsigne gewonden klein model, handgeborduurde kleine uitvoering van brevetemblemen en vaardigheidsemblemen parachutisten mogen worden gedragen op de jas AT. Indien de jas DT wordt gedragen als avondtenue worden de grootmodeldecoraties gedragen. Voor een exacte omschrijving van de regelgeving wordt verwezen naar hoofdstuk 11.

6.3.2 Groot avondtenue

Bij het groot avondtenue wordt het vest vervangen door een wit piqué vest, de vlinderdas door een witte piqué vlinderdas. Bij dit tenue wordt een wit smokingoverhemd gedragen met een staande boord.

Klein Avondtenue (AT) oud model

Klein Avondtenue (AT) nieuw en oud model KLu / Stafadjudant

Groot Avondtenue (AT) nieuw model en oud model KLu / Stafadjudant met ponjaard

Klein Avondtenue (AT) manschappen en onderofficieren

Klein Avondtenue (AT) adjudanten en officieren die geen AT hebben

7 DRAAGWIJZE PONJAARD EN SABEL

7.1 Ponjaard

a. De ponjaard dragon wordt onder de jas gedragen. De ponjaard is met draagogen bevestigd aan de musketonhaken en maakt een hoek ten opzichte van de grond van 45 graden. De ponjaard wordt niet gedekt door de jas GLT en CT. Wanneer men de linkerhand naar beneden strekt kan de greep van de ponjaard worden omvat;
b. Vrouwelijke militairen dragen een broek indien de ponjaard wordt gevoerd;
c. Geestelijk verzorgers dragen geen ponjaard.

7.2 Sabel

a. De sabel dragon wordt onder de jas gedragen. De draagogen van de sabel worden met musketonhaken aan de afhangriemen bevestigd. De korte afhangriem wordt zodanig op lengte afgesteld, dat de sabel met de sleepplaat net niet de grond raakt. Bij getrokken sabel wordt de schede met het bovenste draagoog aan de slangenkophaak van de sabeldragon gehangen;
b. Opperofficieren dragen een dragon van bouillons (dik gouddraad), overige officieren een dragon van torsade (dun gouddraad);
c. Indien de sabel bij een bepaalde gelegenheid wordt gedragen, kan deze – indien zulks wordt verzocht of wenselijk geacht – worden afgelegd;
d. Vrouwelijke militairen dragen een broek indien de sabel wordt gevoerd;
e. Geestelijk verzorgers dragen geen sabel.

Ponjaard

Sabel

8 TENUE VAANDELWACHT

8.1 Algemeen

Bij militaire plechtigheden waarbij het vaandel bij de eenheid is ingedeeld, draagt de vaandelwacht het CT, GLT of DT.

8.2 Vaandelwacht

Het CT is als volgt samengesteld:

a. Pet CT, voor vrouwelijke militairen hoed CT;
b. Jas CT;
c. Wit kraagje, witte mouwen;
d. T-shirt;
e. Voor officieren en adjudant-onderofficieren: gevlochten epauletten op schouder;
f. Broek CT;
g. Bretels;
h. Sokken, zwart;
i. Schoenen, zwart (dichte zwarte schoenen worden door KPU uitgeleend aan vrouwelijke militairen);
j. Handschoenen, wit, GLT;
k. Vaandelwachtcommandant: oranje bandsjerp, sabelkoppel, dragon en sabel;
l. Vaandeldrager: gouden koppel, dragon en ponjaard;
m. Vaandelwacht: gouden koppel, Colt C7.

Het Luchtmacht Vaandel voorzijde

Het Luchtmacht Vaandel achterzijde

lid Vaandelwacht en Commandant Vaandelwacht (CT)

Vaandeldrager (CT)

lid Vaandelwacht en Commandant Vaandelwacht (GLT)

Vaandeldrager (GLT)

lid Vaandelwacht en Commandant Vaandelwacht (DT)

Vaandeldrager (DT)

9 SPECIALE TENUEN

9.1 Algemeen

Tot de speciale tenuen die in dit hoofdstuk worden beschreven, worden die tenuen gerekend die in veel opzichten overeenkomen met de tenuen beschreven in voorgaande hoofdstukken, maar door hun samenstelling of door een aantal speciale toevoegingen en / of emblemen hiervan afwijken. De speciale tenuen worden gedragen door adjudanten van Z.M. de Koning, ordonnansofficieren van Z.M. de Koning, specialistisch personeel, muzikanten van de militaire orkesten, etc.

9.2 Adjudanten van Z.M. de Koning

Officieren die zijn benoemd tot adjudant (in buitengewone dienst) en ordonnansofficier van Z.M. de Koning dragen, naar regelen te stellen door de Adjudant-Generaal, tevens Chef van het Militaire Huis van Z.M. de Koning, het Gelegenheidstenue (GLT) en het Bijzondere Ceremoniële Tenue (BCT). Het tenue kan worden aangepast door de Chef Militair Huis in geval van bijzondere evenementen.
Het BCT is als volgt samengesteld:

a. Pet BCT, voor vrouwelijke officieren hoed BCT;
b. Jas BCT;
c. Broek BCT (voor vrouwelijke officieren zonder bandplooi);
d. Overhemd, wit, zonder kraag;
e. Kraagboord, wit;
f. Sokken, zwart;
g. Bottines, zwart;
h. Sabel met dragon;
i. Oranje sjerp;
j. Schouderepauletten BCT;
k. Handschoenen, leder c.q. katoen, wit.

Indien men bereden adjudant is, dan wordt dit tenue aangevuld met gouden sporen.

9.3 Toevoegingen

De volgende toevoegingen worden op het uniform gedragen.

DT/GLT:

a. Op de kraag van de jas wordt een goudkleurige metalen 'WA' (20mm) met daarboven de Koninklijke Kroon (15mm) gedragen;
b. Aan de rechterschouder wordt een goudkleurige nestel gedragen, waaraan twee goudkleurige nestelpennen zijn bevestigd;
c. Op de rechterbovenmouw wordt het embleem Militair Huis Z.M. de Koning gedragen.

BCT:

a. Op de epauletten wordt de gouden luchtmacht-vink met kroon geplaatst.
   Tussen de luchtmacht-vink met kroon en de sluitknoop wordt een goudkleurige metalen 'WA' (20mm) met daarboven de Koninklijke Kroon (15mm) gedragen;
b. Aan de rechterschouder wordt een goudkleurige nestel gedragen, waaraan twee goudkleurige metalen nestelpennen zijn bevestigd.

AT (zowel klein als groot AT):

a. Op de jas AT worden schouderbedekkingen aangebracht, waarop de goudkleurige metalen 'WA' (20mm) met daarboven de Koninklijke Kroon (15mm) wordt gedragen;

b. Aan de rechterschouder wordt een goudkleurige nestel gedragen, waaraan twee goudkleurige metalen nestelpennen zijn bevestigd.

9.4 Ordonnansofficieren van Z.M. de Koning

DT/GLT:

a. Op de kraag van de jas wordt een zilverkleurige metalen 'WA' (20mm) met daarboven de Koninklijke Kroon (15mm) gedragen;
b. Aan de rechterschouder wordt een zilverkleurige nestel gedragen, waaraan twee zilverkleurige nestelpennen zijn bevestigd;
c. Op de rechterbovenmouw wordt het embleem Militair Huis Z.M. de Koning gedragen.

AT (zowel klein als groot AT):

a. Op de jas AT worden schouderbedekkingen aangebracht, waarop de zilverkleurige metalen 'WA' (20mm) met daarboven de Koninklijke Kroon (15mm) wordt gedragen;
b. Aan de rechterschouder wordt een zilverkleurige nestel gedragen, waaraan twee zilverkleurige nestelpennen zijn bevestigd.

9.5 Ruitertenue (RT)

Het ruitertenue (RT) wordt gedragen bij militaire ruitergelegenheden of die civiele ruiterevenementen waarbij het dragen van het militaire uniform gepast is.

Het ruitertenue is als volgt samengesteld voor mannelijke en vrouwelijke ruiters:

a. Blauwe ruiterhelm voorzien van helmovertrek [1] en KLu-embleem adelaar met kroon [2];
b. Blauwe baret;
c. Jas DT-Rij [3];
d. Overhemd lange mouw blauw DT;
e. Stropdas, zwart, DT;
f. Rijbroek, blauw;
g. Broekriem, zwart leder met geelmetalen gesp, DT;
h. Rijlaarzen zwart;
i. Sporen [4];
j. Handschoenen, zwart;
k. Sokken zwart.

9.6 Toevoegingen

Het ruitertenue kent enkele toevoegingen en variaties, die naar het oordeel van de operationele commandant toepasselijk zijn bij bepaalde gelegenheden, afhankelijk van de weersgesteldheid of de mate van formaliteit:

a. Trui wol blauw ronde hals;
b. Parka, woodland, bilaminaat (eventueel inclusief voering);
c. Sjaal, wol, groen;
d. Body protector;
e. Voor decoraties, onderscheidingstekens en emblemen: zie hoofdstuk 11.

---

[1] Indien helmovertrek niet verstrekt: zwarte ruiterhelm;

[2] NSN 17-007-8568 embleem adelaar met kroon, opl metaal goud, muts KLu;

[3] Indien niet beschikbaar: normale jas DT;

[4] Ruiters dragen witmetalen of zilveren sporen aan zwarte spoorriempjes. Adjudanten van Z.M. de Koning dragen goudkleurige sporen;

Indien de sabel onderdeel uitmaakt van de bewapening van de bereden eenheid, of als de gelegenheid dit naar oordeel van de operationele commandant rechtvaardigt, is de ruiter gerechtigd de sabel te dragen.

9.7 Variaties

Het Ceremonieel Tenue-Rij (CT-Rij) voor mannelijke en vrouwelijke ruiters wordt gedragen bij plechtigheden zoals Veteranendag, Prinsjesdag, aanbieding geloofsbrieven, trouwerij, Vaandelwacht, etc.

Het CT-Rij is als volgt samengesteld voor mannelijke en vrouwelijke ruiters:

a. Pet CT, voor vrouwelijke militairen hoed CT;
b. Jas CT;
c. Wit kraagje;
d. T-shirt;
e. Voor officieren en adjudant-onderofficieren: gevlochten broodjes op de schouder;
f. Broek CT;
g. Bretels;
h. Sokken, zwart;
i. Rijlaarzen of jodhpurs, zwart
j. Sporen;
k. Handschoenen, wit;
l. Voor officieren en adjudanten: oranje bandsjerp, sabelkoppel, dragon en sabel;
m. Voor onderofficieren tot en met de rang van sergeant-majoor: koppel en ponjaard.

Het Gelegenheidstenue-Rij (GLT-Rij) voor mannelijke en vrouwelijke ruiters wordt gedragen bij gelegenheden waar de troepen te voet ook GLT dragen of waar dat naar het oordeel van de operationele commandant wenselijk is, of bij wedstrijden (vanaf dressuur Z-niveau[5]) waar deelname in GLT is gewenst. Bij GLT-Rij wordt de ruiterhelm niet gedragen.

De overeenkomstige DT-onderdelen worden bij het GLT-Rij vervangen door:

a. Platte pet, en voor vrouwelijke militairen de hoed;
b. Overhemd, lange mouw, wit;
c. Handschoenen, wit, GLT.

Zomertenue voor mannelijke en vrouwelijke ruiters

Als bij het standaard ruitertenue is omschreven, echter:

a. Zonder jas DT-Rij;
b. Zonder stropdas;
c. Overhemd, korte mouw, blauw.

9.8 Rechthebbenden

Het pakketrecht DT-Rij kan worden verkregen door actief dienende beroepsmilitairen en actief dienende reservisten van de Koninklijke Luchtmacht die:

1. Uit hoofde van hun functie bij het Militair Huis Z.M. de Koning bereden diensten verrichten, of;
2. Voldaan hebben aan de eisen voor het Militair Ruiterbewijs, of;
3. Een via de MRV verkregen geldige startkaart van de KNHS in het bezit hebben (springen: minimaal niveau B met 1 winstpunt; dressuur: minimaal niveau B met 5 winstpunten), of;

[5] De KNHS schrijft voor civiele deelnemers aan dressuurwedstrijden van Z-niveau en hoger voor: rokjas, vest, hoge hoed en witte handschoenen. De gepaste militaire equivalent is hier GLT-Rij;

4. Uitkomen voor de Militaire Ruiterequipe van het Bureau Internationale Militaire Sport (BIMS), of;
5. Voldaan hebben aan de eisen voor het Nationale Vijfkampkruis NOC*NSF op het onderdeel springen in de Olympische Moderne Vijfkamp.

9.9 Podiumtenue Luchtmachtkapel (PT)

Het Podiumtenue (PT) wordt gedragen door muzikanten van de Luchtmachtkapel.

Het PT is als volgt samengesteld.
Voor mannelijke militairen:
a. Jas PT;
b. Broek PT;
c. Smokingoverhemd, wit piqué, liggende boord;
d. Middelband (cummerbund), zwart;
e. Goudgeborduurde rangonderscheidingstekens;
f. Vlinderdas, zwart;
g. Sokken, langmodel, zwart;
h. Schoenen, uitgaan, zwart glad leder, vetersluiting, laag model.

Voor vrouwelijke militairen:
a. Jas PT;
b. Broek PT;
c. Blouse AT;
d. Vlinderstrik (lavallière?), zwart;
e. Goudgeborduurde rangonderscheidingstekens;
f. Kousen c.q. panty's, naadloos, huidkleurig;
g. Schoenen, zwart glad leder, pumpmodel, hakhoogte max. 6 cm;
h. Enveloppetas, zwart.

9.10 Ceremonieel tenue Luchtmachtkapel (CTK)

Het ceremonieel tenue kapel (CTK) wordt gedragen door muzikanten van de Luchtmachtkapel.
Het CTK is als volgt samengesteld en wordt door mannelijke en vrouwelijke militairen gelijk gedragen:
a. Kolbak;
b. Jas CTK;
c. Broek CTK;
d. Overhemd, wit, zonder boord;
e. Kraagband, wit;
f. Sokken, zwart;
g. Schoenen, uitgaan, zwart glad leder, vetersluiting, laag model;
h. Handschoenen, katoen, wit;
i. Schouderriem met muziektas;
j. Koppel kapel, leder, wit;
k. Naambordje en onderdeelshanger / broche.

9.11 Dagelijks Tenue Kapel

Dagelijks tenue (DT)

9.12 Toevoegingen

Schouderriem met muziektas.

9.13 Historisch tenue

Het historisch tenue wordt gedragen tijdens ceremoniële verrichtingen, bijvoorbeeld op 4 mei en 1 juli t.b.v. kransdragers en vlaggenwacht.

Het historisch tenue is als volgt samengesteld voor mannelijke en vrouwelijke onderofficieren:
a. Witte helm met KLu-embleem adelaar met kroon;
b. Broek, uniform DT;
c. Overhemd, lange mouw;
d. Stropdas, blauw, DT;
e. Blauwe trui;
f. Wit koppel;
g. Zwarte gevechtslaarzen;
h. Handschoen, katoen, wit;
i. De trui wordt over de broek gedragen;
j. Op het overhemd wordt verplicht de stropdas gedragen;
k. Op de trui worden uitsluitend de rangonderscheidingstekens, eventuele brevetten en het naamplaatje gedragen;
l. De broekspijp dient te zijn opgepoft.

In plaats van de blauwe trui kan na opdracht van de commandant ook de jas DT worden gedragen.

9.14 Tenue hondengeleider (Opleiding-, wedstrijd- en patrouille tenue)

Samenstelling:
a. Baret, veldpet;
b. Basisjas;
c. Basisbroek;
d. Webbing broekriem, zwart;
e. Hemd, T-shirt, groen, woodland of vochtregulerend;
f. Zwarte sokken;
g. Zwarte laarzen;
h. Zwarte leren jas (t.b.v. trainingsdoeleinden)
i. Zwarte kevlar handschoenen (t.b.v. trainingsdoeleinden)

Wedstrijd tenue:
DT met platte pet / hoed, zonder jas, met trui en gevechtslaarzen met opgepofte broekspijpen.

Tenue bewakingspersoneel:
GVT

Toevoegingen:
Schildwachtwacht / patrouilleband, bewapening, etc.

9.15 Tenue brandweer

Het tenue brandweer wordt gedragen als werktenue brandweerpersoneel.
Het tenue brandweer is als volgt samengesteld voor mannelijk en vrouwelijk brandweerpersoneel:

a. Overhemd, blauw korte of lange mouw;
b. Broek, zwart;
c. Veiligheidsschoenen, zwart;
d. Baret (buiten de vliegveiligheidsgebieden);
e. Trui;
f. Parka buitenjas.

9.16 Tenue vlieger

Samenstelling:
a. Vliegeroverall;
b. Groen T-shirt, camouflage T-shirt of de vlieger coltrui;
c. Baret of veldmuts;
d. Vliegerjack, groen.

Bijzonderheden:
Behalve de onderstaande onderscheidingstekens, mogen er verder geen onderscheidingstekens worden gedragen op de vliegeroverall.
a. Vliegerwing en naam op linkerborst;
b. Squadron-embleem op rechterborst;
c. Vliegtuigtype-aanduiding op linkerbovenmouw;
d. Specifieke badge WIO, TLP, etc. op rechtermouw;
e. Vliegerlaars.

9.17 Tenue geneeskundig personeel

Tenue personeel geneeskundig centrum is voor zowel mannelijk als vrouwelijk personeel gelijk en is als volgt samengesteld:
a. Jas, uniform, wit;
b. Broek, uniform, wit;
c. Broekriem, zwart of wit;
d. T-shirt wit;
e. Sokken wit;
f. Schoenen, wit, laagmodel;
g. Rangonderscheidingstekens blauw;
h. Naambordje, op rechterbovenzak;
i. Baret.

Variant op tenue:
Trui blauw mag gedragen worden in plaats van jas uniform wit.
in plaats van naambordje kan het naamlint worden gedragen.

Bijzonderheden:
Als overkleding op het tenue wordt de blauwe parka of gele veiligheidsjas gedragen.

9.18 Tenue stewardess / steward

Voor mannelijke militairen:
a. Broek uniform DT;
b. Jas uniform DT met steward wing;
c. Overhemd, lange mouw, blauw, met naambordje en mini steward wing;
d. Stropdas KLu;

e. Platte pet DT;
f. Schoenen, zwart, leder.

Variant op tenue steward:
Overhemd korte mouw met naambordje.

Voor vrouwelijke militairen:
a. Rok DT;
b. Jas DT met stewardess wing;
c. Overhemd lange mouw, blauw, met mini stewardess wing;
d. Panty's, naadloos, kleur 'misty', 10/15 denier;
e. Schoenen, pumpmodel, zwart, hak max 6 cm;
f. Hoedje DT;

Variant op tenue stewardess:
Overhemd korte mouw met naambordje.
Vliegeroverall (OPS)

9.19 Tenue gastvrouw / gastheer Koninklijke Luchtmacht

a. Rok / broek, donkerblauw;
b. Jas donkerblauw;
c. Overhemd blauw;
d. Sjaal (dames) / stropdas (heren);
e. Blauw/zwart naambordje (met voornaam);
f. Schoenen, pumpmodel, zwart (DT).

9.20 Sporttenue

a. Trainingsjas;
b. Trainingsbroek;
c. Sportsokken;
d. Sportschoenen;
e. T-shirt lange mouw / korte mouw;
f. Sportbroek (kort);
g. Zwembroek / badpak;
h. Hardloopbroek (kort).

Adjudant van Z.M. de Koning in het Bijzondere Ceremoniële Tenue (BCT)

Adjudant van Z.M. de Koning in Gelegenheidstenue (GLT)

Adjudant van Z.M. de Koning in Dagelijks Tenue (DT)

Adjudant van Z.M. de Koning in Ruitertenue (RT)

Adjudant van Z.M. de Koning in klein en groot Avondtenue (AT)

Ordonnans Z.M. de Koning in Dagelijks Tenue (DT)

Ordonnans Z.M. de Koning in Gelegenheidstenue (GLT)

Ordonnans Z.M. de Koning in Klein Avondtenue (AT)

Dirigent Luchtmachtkapel in Podiumtenue (PT)

Muzikanten Luchtmachtkapel in Podiumtenue (PT)

Dirigent Luchtmachtkapel in Ceremonieel Tenue (CT)

Tamboer Maître Luchtmachtkapel in Ceremonieel Tenue (CT)

Muzikant Luchtmachtkapel in Ceremonieel Tenue (CT)

Muzikant Luchtmachtkapel in Ceremonieel Tenue (CT)

Dirigent Luchtmachtkapel in Dagelijks Tenue (DT)

Tamboer Maître Luchtmachtkapel in Dagelijks Tenue (DT)

Muzikant Luchtmachtkapel in Dagelijks Tenue (DT) met broek

Muzikant Luchtmachtkapel in Dagelijks Tenue (DT) met broek

Muzikant Luchtmachtkapel in Dagelijks Tenue (DT) met rok

Muzikant Luchtmachtkapel in Dagelijks Tenue (DT) met rok

Muzikant Luchtmachtkapel in Dagelijks Tenue (DT)

Historisch tenue

Tenue hondengeleider (opleiding)

Tenue hondengeleider (wedstrijdtenue)

Tenue bewakingspersoneel (GRO)

Tenue brandweerpersoneel met overhemd korte / lange mouw

Tenue brandweerpersoneel met jack

Tenue vlieger met veldmuts of baret

Tenue geneeskundig personeel

Dagelijks Tenue (DT) stewardess / steward

Dagelijks Tenue (DT) stewardess / steward met overhemd korte mouw / overhemd lange mouw

Tenue stewardess / steward operationele vlucht

Tenue gastvrouw Koninklijke Luchtmacht

Sporttenue trainingspak man / vrouw

Sporttenue dames met T-shirt korte mouw

Sporttenue dames met T-shirt lange mouw

Sporttenue heren met T-shirt lange mouw

10 TENUE OPLEIDINGEN

10.1 Veiligheid en Vakmanschap (VeVa)

Leerlingen regionaal opleidingscentrum (ROC) ter orientatie bij Defensie.

10.2 Koninklijke Militaire School Luchtmacht (KMSL)

Onderofficieren in opleiding van de KMSL dragen een blauwe driehoek op de rangonderscheidingstekens.

10.3 Defensity College

Studenten die hun studie combineren met een opleiding tot officier bij de Groep Luchtmacht Reserve (GLR) dragen een oranje opleidingsdriehoek op de rangonderscheidingstekens.

10.4 Nederlandse Defensie Academie (NLDA) / Koninklijke Militaire Academie (KMA)

GVT met KMA-lus - samenstelling:
Officieren in opleiding van de NDLA/KMA dragen de KMA-lus op de rangonderscheidingstekens.

DT met KMA-lus - samenstelling:
Officieren in opleiding van de NDLA/KMA dragen de KMA-lus op de rangonderscheidingstekens.

GLT met KMA-lus - samenstelling:
Officieren in opleiding van de NDLA/KMA dragen de KMA-lus op de gouden rangonderscheidingstekens.

AT met KMA-lus
(vanaf 1-1-2018 wordt het AT niet meer verstrekt aan cadetten!)

Samenstelling voor mannelijke officieren:
a. Jas AT;
b. Broek AT;
c. Vest blauw;
d. Smokingoverhemd, wit, pique, liggende boord;
e. Vlinderdas, zwart (max. hoogte 5cm, breedte 12,5)
f. Sokken zwart;
g. Schoenen, uitgaan, zwart leder, vetersluiting, laag model;
h. Pet DT;
i. Handschoenen katoen wit.

Bijzonderheden:
a. Als overkleding wordt de regenjas gedragen;
b. Wanneer een vaandrig niet in het bezit is van een AT dan wordt het DT gedragen met wit overhemd, zwarte vlinderdas, gouden rangonderscheidingstekens met KMA lus en handschoenen wit katoen.

Samenstelling voor vrouwelijke officieren:

a. Jas avondtenue;
b. Rok lang avondtenue;
c. Blouse wit avondtenue;
d. Lavallière, zwart;
e. Kousen c.q. panty's, naadloos, kleur 'misty', 10/15 denier;
f. Schoenen, pumpmodel, zwart, glad leder, hakhoogte max. 6 cm;
g. Hoed uniform;
h. Handschoenen, katoen, wit;
i. Handtas, zwart, enveloppemodel.

Variant op AT:

AT met de rok kort.

Bijzonderheden:

a. Als overkleding wordt de regenjas gedragen;
b. De handtas wordt gedragen in de linkerhand of over de linkerschouder;
c. Wanneer een vaandrig niet in het bezit is van een AT dan wordt het DT met de rok gedragen met wit overhemd, zwarte damestas en lavallière;
d. Gouden rangonderscheidingstekens met KMA-lus en handschoenen wit katoen.

CT cadetten

Samenstelling voor mannelijke cadetten:

a. Pet CT;
b. Jas CT;
c. Pantalon blauw;
d. Overhemd, wit, zonder boord;
e. Boord, wit, staand;
f. Sokken zwart;
g. Schoenen, uitgaan, zwart glad leder, vetersluiting, laag model;
h. Handschoenen, wit, katoen.

Samenstelling voor vrouwelijke cadetten:

a. Hoed CT;
b. Jas CT;
c. Rok kort cq lang CT;
d. Overhemd wit;
e. Lavallière zwart;
f. Kousen c.q. panty's, naadloos, kleur 'misty', 10/15 denier;
g. Schoenen zwart glad leder pumpmodel hakhoogte max. 6 cm;
h. Handschoenen wit katoen;
i. Handtas, zwart, enveloppemodel.

Toevoeging:

a. Zwartlederen koppel met een dubbele leeuwenkopsluiting;
b. Bewapening: Colt C8 / Vaandelwacht: Garand;
c. Als overkleding draag men de cape.

VeVa *ROC Leerling ter oriëntatie bij Defensie (GVT)*

KMSL *Soldaat in opleiding tot Korporaal (GVT)*

KMSL *Soldaat in opleiding tot Sergeant (GVT)*

Groep Luchtmacht Reserve (GLR)

Korporaal Student in opleiding tot Reserve Officier (Defensity College) (GVT)

KMA *Cadet in opleiding tot Officier (GVT)*

KMA Groep oudste met blauwe bies (GO)

KMA Opvolgend Vlucht oudste met witte bies (OVO)

KMA Vlucht oudste met rode bies (VO)

KMA Vlucht Kroon (Kpl zilveren kroon)

KMA Squadron Kroon (Kpl gouden Kroon)

KMA *Cadet Vaandrig in opleiding tot Officier in Gevechtstenue (GVT) met Wing sjaal*

KMA *Cadet Sergeant in opleiding tot Officier 'Wing Kroon' (DT)*

KMA *Gelegenheidstenue (GLT)*

KMA *Avondtenue (AT)*

KMA *Ceremonieel Tenue (CT) met koppel / cape*

KMA *Ceremonieel Tenue (CT) voorzitter Senaat*

Vaandel Koninklijke Militaire Academie (voorzijde)

Vaandel Koninklijke Militaire Academie (achterzijde)

KMA *Lid Vaandelwacht en Commandant Vaandelwacht*

KMA *Vaandeldrager*

KMA *Cadetten Tamboer Corps (CTK) "Prins Bernard"*

KMA *Cadetten Tamboer Corps (CTK) "Prins Bernard"*

KMA *Cadetten Tamboer Corps (CTK) "Prins Bernard"*

11 ONDERSCHEIDINGSTEKENS, EMBLEMEN EN DECORATIES

11.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt onderscheid gemaakt tussen onderscheidingstekens en emblemen enerzijds, en decoraties anderzijds. Het Ministerie van Defensie stelt regels ten aanzien van het dragen van decoraties. Van de regeling decoraties, zoals in dit hoofdstuk is opgenomen, mag niet worden afgeweken anders dan na schriftelijke toestemming van het Ministerie van Defensie. De sectie Decoratiebeleid & Toekenning Onderscheidingen (DB&TO) van het Ministerie van Defensie is de verantwoordelijke instantie. Het recht tot het dragen van onderscheidingstekens, emblemen en decoraties moet blijken uit de persoonlijke registratieve bescheiden, de registratieve indeling of tewerkstelling van betrokkene.

11.2 Draagwijze onderscheidingstekens en emblemen per kledingstuk

11.2.1 *Gevechtstenue (GVT)*

Er geldt een draagplicht voor:
a. Het naamlint;
b. De rangonderscheidingstekens;
c. Tone down squadron- of onderdeelsembleem, uitsluitend voor de duur dat de militair bij de eenheid is ingedeeld, op de rechtermouw;
d. NL-driekleur op de bovenzijde van de linkermouw;

Op de linkerborst mag met toestemming van de onderdeelscommandant een tone down embleem van de afdeling worden gedragen. Een brevet of functie-embleem mag eventueel in goud of zilver om het niveau aan te geven.

Vaardigheidsemblemen worden gedragen op de linkerborstzak met een maximum van vier tone down emblemen. Wanneer een militair meer dan vier van deze emblemen bezit, is aan hem de keuze welke hij draagt.

Tone down onderscheiding luchtvarenden, parachutistenemblemen en het embleem legerluchtwaarnemer worden gedragen boven de linkerborstzak (maximaal één). De militair dient m.b.t. het dragen van een Nederlands- en/of een buitenlands embleem zelf een keuze te maken, waarbij de buitenlandse emblemen boven de rechter borstzak worden gedragen.

Nestels en koorden
a. Bij het GVT worden geen nestels gedragen;
b. Staf-onderofficieren / officieren naast de commandant dragen het functiekoord aan de linkerschouder. Adjudant niveau 1 of 3 op eigen vakgebied dragen geen koord maar wel het bijbehorende functie embleem op de epaulet;
c. GLR, OGRV en bewakingspersoneel van vliegbasis VKL dragen het functiekoord in zwart aan de linkerschouder;
d. Personeel werkzaam bij DBBO draagt het paarse functiekoord op het GVT.

11.2.2 *Dagelijks tenue (DT) en Gelegenheidstenue (GLT)*

Er geldt een draagplicht voor:
a. Naamplaatje: deze wordt boven de rechterborstzak gedragen. Bij vrouwelijke militairen op de overeenkomstige plaats (1x jas DT en 1x trui);

b. De rangonderscheidingstekens;
c. De onderdeelshanger, uitsluitend voor de duur dat de militair bij de eenheid is ingedeeld. Bij vrouwelijke militairen wordt de onderdeelbroche op de overeenkomstige plaats gedragen;
d. Het mouwembleem van de Koninklijke Luchtmacht op de linker bovenzijde van de Mouw;
e. Tijdens de Nederlandse Veteranendag mag een witte anjer gedragen worden op de linker revers;
f. Tijdens een uitvaart van een collega uit de eigen eenheid waarbij het DT wordt gedragen, is het dragen van een zwarte rouwband om de linker bovenarm toegestaan.

Modeldecoraties of batons worden gedragen boven de linkerborstzak, bij vrouwelijke militairen op de overeenkomstige plaats.

Nestels en koorden
De volgende nestels en koorden zijn vastgesteld:
a. Een goudkleurige nestel met goudkleurige nestelpennen voor adjudanten (in buitengewone dienst) van Z.M. de Koning (aan de rechterschouder van de jas DT, GLT, AT, BGLT en BCT);
b. Een zilverkleurige nestel met zilverkleurige nestelpennen voor ordonnansofficieren (in buitengewone dienst) van Z.M. de Koning (aan de rechterschouder van de jas DT, GLT en AT)
c. Nestels en koorden worden op het DT en GLT in principe gedragen aan de linkerschouder;
d. Adjudanten (in buitengewone dienst) en ordonnansofficieren van Z.M. de Koning dragen hun nestel aan de rechterschouder;
e. Het Erekoord Koninklijke Luchtmacht wordt door rechthebbenden gedragen aan de linkerschouder. Als rechthebbende reeds een functiekoord draagt, mag hij/zij beide koorden gelijktijdig (dubbel) dragen;
f. OGRV en bewakingspersoneel vliegbasis VKL dragen op het DT en GLT het functiekoord in wit.

11.2.3 *Avondtenue (AT)*

Er geldt een draagplicht voor de rangonderscheidingstekens op de jas AT.
Op de jas AT mag worden gedragen:
a. Brevetemblemen in kleine geborduurde uitvoering (KPU-bedrijf verstrekt hiertoe geborduurde emblemen, op eigen kosten kunnen de brevetemblemen rechtstreeks op de jas AT worden geborduurd). Deze worden t.b.v. het nieuwe AT vervangen door de metalen miniatuur uitvoeringen;
b. Kleinmodel decoraties.

Nestels en koorden
a. Nestels en koorden worden op het AT gedragen aan de linkerschouder;
b. Adjudanten (in buitengewone dienst) en ordonnansofficieren van Z.M. de Koning dragen hun nestel aan de rechterschouder;
c. Het Erekoord Koninklijke Luchtmacht wordt door rechthebbenden gedragen aan de linkerschouder. Als rechthebbende reeds een functiekoord draagt, mag hij beide koorden gelijktijdig (dubbel) dragen;
d. GLR, OGRV en bewakingspersoneel dragen op het AT het functiekoord in wit.

11.3 Rangonderscheidingstekens

11.3.1 *Gevechtstenue (GVT) schouderpassanten*

Soldaat der 3e Klasse

Soldaat der 3e Klasse
KMSL

Cadet-Soldaat 3
KMA

Soldaat der 2e Klasse

Soldaat der 2e Klasse
KMSL

Cadet-Soldaat 2
KMA

Soldaat der 1e Klasse

Soldaat der 1e Klasse
KMSL

Cadet-Soldaat 1
KMA

Korporaal

Korporaal
KMSL

Korporaal Reservist
Defensity College

Cadet-Korporaal
KMA

Korporaal der 1e Klasse

Korporaal der 1e Klasse
KMSL

Cadet-Korporaal 1
KMA

Korporaal der 1e Klasse
Instructeur

Sergeant

Sergeant Reservist
Defensity College

Cadet-Sergeant
KMA

Sergeant
Instructeur

Sergeant der 1e Klasse

Cadet-Sergeant 1
KMA

Sergeant der 1e Klasse
Instructeur

Sergeant-majoor

Sergeant-majoor
KMA

Sergeant-majoor
Instructeur

Sergeant-majoor
SSM

Adjudant

Adjudant
KMA

Adjudant
Instructeur

Squadron Adjudant

Adjudant
Niveau 3

Adjudant
Niveau 2

Adjudant
Niveau 1

Vaandrig Reservist
Defensity College

Cadet Vaandrig
KMA

Tweede luitenant
KMA

Tweede luitenant

Eerste luitenant

Eerste luitenant
Ordonnans Z.M. de Koning

Kapitein

Majoor

Luitenant-kolonel

Luitenant-kolonel
Adjudant Z.M. de Koning

Kolonel

Commodore

Generaal-majoor

Luitenant-generaal

Generaal

11.3.2 Rangonderscheidingstekens met rangaanduiding op de mouw (chevron)

Soldaat der tweede klasse

Soldaat der eerste klasse

Korporaal

Korporaal der eerste klasse

Sergeant

Sergeant der eerste klasse

Sergeant-majoor

11.3.3 DT / GLT / AT schouderpassanten

DT

Algemeen

KMSL

Reservist
Defensity College

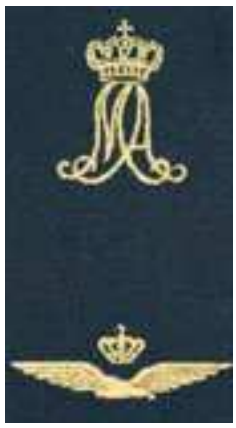

NLDA / KMA
SOO

Instructeur

SSM / Sqn Adjudant

Adjudant
Niveau 3

Adjudant
Niveau 2

Adjudant
Niveau 1

*Z.M. de Koning**

*geen officiële rang maar aanduiding van Zijne Majesteit de Koning

GLT / AT

Soldaat tot en met
Sergeant-majoor

Adjudant tot en met
Kolonel

Commodore tot
Generaal

*Z.M. de Koning**

*geen officiële rang maar aanduiding van Zijne Majesteit de Koning

Soldaat der 3e Klasse

Soldaat der 3e Klasse
KMSL

Cadet-Soldaat 3
KMA

Soldaat der 2e Klasse

Soldaat der 2e Klasse
KMSL

Cadet-Soldaat 2
KMA

Soldaat der 1e Klasse

Soldaat der 1e Klasse
KMSL

Cadet-Soldaat 1
KMA

Korporaal

Korporaal
KMSL

Korporaal Reservist
Defensity College

Cadet-Korporaal
KMA

Korporaal der 1e Klasse

Korporaal der 1e Klasse
KMSL

Cadet-Korporaal 1
KMA

Korporaal der 1e Klasse
Instructeur

Sergeant

Sergeant Reservist
Defensity College

Cadet-Sergeant
KMA

Sergeant
Instructeur

Sergeant der 1e Klasse

Sergeant der 1e Klasse
KMA

Sergeant der 1e Klasse
Instructeur

Sergeant-majoor

Sergeant-majoor
KMA

Sergeant-majoor
Instructeur

Sergeant-majoor
SSM

Adjudant

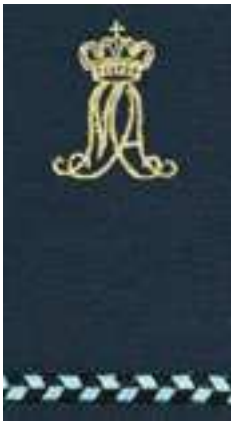

Adjudant
KMA

Adjudant
Instructeur

Squadron Adjudant

Adjudant
Niveau 3

Adjudant
Niveau 2

Adjudant
Niveau 1

Vaandrig Reservist
Defensity College

Cadet-Vaandrig
KMA

Tweede luitenant
KMA

Tweede luitenant

Eerste luitenant

Eerste Luitenant
Ordonnans Z.M. de Koning

Kapitein

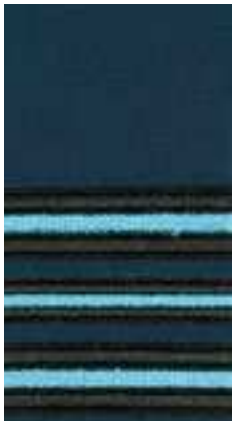

Majoor

Luitenant-kolonel

Luitenant-kolonel
Adjudant Z.M. de Koning

Kolonel

Commodore

Generaal-majoor

Luitenant-generaal

Generaal

*Z.M. de Koning**

* Geen officiële rang maar aanduiding van Z.M. de Koning

11.3.5 *VeVa overige onderscheidingstekens GVT*

Gevechtstenue VeVa-eenheden met schouderpassanten over de epauletten

Niveau 1

Niveau 2

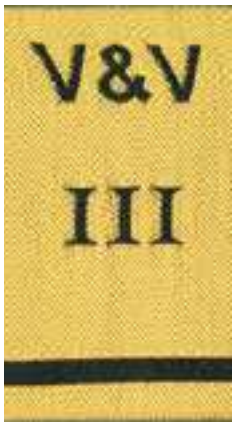

Niveau 3

Niveau 4

11.3.6 *Koninklijke Militaire Academie overige onderscheidingstekens DT*

Schouderpassanten over de epauletten met rangaanduiding (ook op DT)

Cadet Soldaat 3

Cadet Korporaal

Cadet Sergeant

Cadet Vaandrig

11.3.7 *Koninklijke Militaire Academie overige onderscheidingstekens GLT*

Schouderpassanten over de epauletten met rangaanduiding (ook op DT)

Cadet Soldaat 3

Cadet Korporaal

Cadet Sergeant

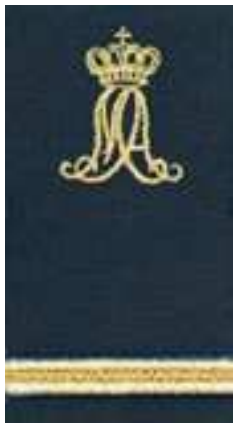

Cadet Vaandrig

11.4 Nestels en (ere) koorden (met bijbehorend functie-embleem) DT

Krijgsmacht Adjudant

Luchtmacht Adjudant

Staf Adjudant Niveau 1

Adjudant Niveau 1

Staf Adjudant Niveau 2

Staf Adjudant Niveau 3

Adjudant Niveau 3

Squadron Adjudant

Squadron Sergeant-majoor

Majoor Adjudant Commandant KLu

Onderofficier toegev. Luchtmacht Adjudant

Luchtmacht Attaché

H-OTP KLu

Majoor Adjudant Staatssecretaris

Adjudant in dienst van Z.M. de Koning

Ordonnansofficier van Z.M. de Koning

Erekoord behorende bij de Erepenning

Functiekoord GRO personeel

Met witte anjer alleen op Veteranendag

Met rouwband tijdens uitvaart

11.4.1 Nestels en (ere) koorden (met bijbehorend functie-embleem) GVT

Krijgsmacht Adjudant

Luchtmacht Adjudant

Staf Adjudant Niveau 1

Adjudant Niveau 1

Staf Adjudant Niveau 2

Staf Adjudant Niveau 3

Adjudant Niveau 3

Squadron Adjudant

Squadron Sergeant-majoor

Majoor Adjudant Commandant KLu

Onderofficier toegev. Luchtmacht Adjudant

Functiekoord GRO personeel

Functiekoord DBBO personeel

11.5 Onderscheidingstekens voor gespecialiseerde bekwaamheid

11.5.1 *Algemeen*

De categorie onderscheidingstekens voor gespecialiseerde bekwaamheid bestaat uit:
a. Brevetten voor luchtvarenden;
b. Onderscheidingstekens voor hogere militaire of academische vorming;
c. Onderscheidingstekens voor specialistische militaire bekwaamheid.

Bij het KPU worden deze onderscheidingstekens competentieartikelen genoemd. De autorisatie om deze te bestellen is gekoppeld aan de geregistreerde opleidingen in peoplesoft.

11.5.2 *Brevetten voor luchtvarenden*

Draagwijze:
a. Op de jas DT / GLT: als draagspeld in de vorm van zwaargewicht metaal, midden boven de linkerborstzak, de onderzijde van het onderscheidingsteken op 25mm afstand van de bovenzijde van de borstzak, afhankelijk van het aantal batons. Buitenlandse brevetten voor luchtvarenden worden op de overeenkomstige plaats als hierboven beschreven gedragen, alleen boven de rechterborstzak. Het buitenlands brevet wordt gedragen in de standaarduitvoering. Voor vrouwelijke militairen op de overeenkomstige plaats;
b. Op de jas CT: op de overeenkomstige plaats zoals bij de jas DT;
c. Op de trui: in stoffen uitvoering op de met de jas DT overeenkomstige plaats.
Het dragen van buitenlandse brevetten voor luchtvarenden op de trui is verboden;
d. Op het overhemd DT: als draagspeld in lichtgewicht (verkleind model vergeleken met de zwaargewicht speld), boven de klep van de linkerborstzak, gecentreerd;
e. Bij het gelijktijdig dragen van een luchtvarendenwing en een parawing wordt de parawing boven de rechter borstzak gedragen met een max. van 1 wing. Voor vrouwelijke militairen op de overeenkomstige plaats.

Vlieger

Luchtfotograaf

Vliegerarts

Vliegerpsycholoog

Steward / Stewardess

Boordmecano

Telegrafist

Technisch lid vliegtuigbemanning

Luchtgewondentransport begeleider

Assistent-boordgevechtsleider

Doorgunner

Opleiding vlieger USA

Opleiding helikoptervlieger USA

Opleiding vlieger Canada

11.5.3 *Hogere militaire of academische vorming*

Draagwijze:

a. Op de jas DT / GLT: als draagspeld in de vorm van zwaargewicht metaal, midden boven de linker borstzak, de onderzijde van het onderscheidingsteken op 25mm afstand van de bovenzijde van de borstzak. Buitenlandse onderscheidingstekens worden op de overeenkomstige plaats als hierboven beschreven gedragen, alleen boven de rechterborstzak. Het buitenlandse onderscheidingsteken wordt gedragen in de kleinste standaarduitvoering en mag alleen gedragen worden als ook het Nederlandse brevet wordt gedragen. Voor vrouwelijke militairen op de overeenkomstige plaats;
b. Op de jas CT: op de overeenkomstige plaats zoals bij de jas DT;
c. Op de trui: in stoffen uitvoering op de met de jas DT overeenkomstige plaats.
Het dragen van een buitenlands onderscheidingsteken op de trui is verboden;
d. Op het overhemd DT: als draagspeld in lichtgewicht (verkleind model vergeleken met de zwaargewicht speld), gecentreerd boven de klep van de linkerborstzak.

Verder gelden de volgende regels ten aanzien van deze onderscheidingstekens:

a. Van de Nederlandse onderscheidingstekens voor hogere militaire of academische vorming worden er niet twee of meer tegelijkertijd gedragen. De militair die heeft voldaan aan de eisen voor meerdere hogere brevetten, draagt het onderscheidingsteken dat het meest overeenkomt met de beklede functie;
b. De militair die tevens gerechtigd is tot het dragen van een brevet voor luchtvarende, draagt het brevetonderscheidingsteken voor hogere militaire of academische vorming direct boven het onderscheidingsteken voor luchtvarende;
c. Buitenlandse onderscheidingstekens voor hogere militaire of academische vorming mogen slechts worden gedragen (nooit meer dan één) indien de militair ook in het bezit is van het overeenkomstige Nederlandse brevet. Het buitenlandse brevet mag alleen gedragen worden, als ook het Nederlandse brevet gedragen wordt.

Hogere Defensievorming

*Hogere Stafvorming **

Hogere vorming Accountant

*Juridische bekwaamheid **

Juridische bekwaamheid

Technische bekwaamheid

Hogere bekwaamheid mil. lichamelijke opvoeding

Hogere gedragswetenschappelijke vorming

Hogere economische vorming

* Onderscheidingstekens voor gespecialiseerde bekwaamheid met een * worden niet meer uitgereikt, maar mogen door actief dienende militairen worden gedragen.

Tandarts

Arts

Apotheker

Pandit

Humanist

Imam

Aalmoezenier

Predikant

Rabbijn

Meteo

Luchtverkeersleider

Brandweer

Gevechtsleider

European Air Group

* Onderscheidingstekens Hogere militaire of academische vorming met een * worden niet meer uitgereikt, maar mogen door actief dienende militairen gedragen worden.

11.5.4 *Specialistische militaire bekwaamheid*

Geneeskundige bekwaamheid
De draagspeld, in de vorm van zwaargewicht metaal, wordt op het midden van de linkerborstzak van de jas DT gedragen. Voor de jas CT en voor vrouwelijke militairen op de overeenkomstige plaats. Het draaginsigne voor op het overhemd wordt gedragen gecentreerd boven de klep van de linkerborstzak. De stoffen uitvoering voor op de trui BT wordt op de gelijke wijze gedragen als op het overhemd.

Instructeur
Een kroon van zilverkleurig draad geborduurd, op ondergrond in
Uniformkleur, op 13cm onder de schoudernaad of 1cm boven de rangonderscheidingstekens op de rechterbovenmouw van de jas DT en CT en de trui BT. Dit onderscheidingsteken wordt gedragen door de onderofficier die heeft voldaan aan de eisen gesteld aan de basisopleiding tot instructeur (BOTI I &II of OVI) of daarmee gelijkgestelde opleidingen uit het verleden, tevens ROT met kroon.

Sportinstructeur
De onderzijde van het embleem moet op 13cm afstand van het uiteinde van de linkerondermouw van de jas DT.

Meester op de degen, floret en sabel
Twee gekruiste degens van zilverkleurig draad geborduurd, op ondergrond in Uniformkleur, op 6cm onder de schoudernaad op de rechterbovenmouw van de jas DT en CT tenue en de trui BT.

11.6 Parachutistenbrevetten

Op de jas DT / GLT wordt gedragen midden boven de linkerborstzak, waarbij de onderzijde van het onderscheidingsteken op 25mm afstand van de bovenzijde van de borstzak wordt geplaatst, afhankelijk van het aantal batons. Buitenlandse onderscheidingstekens worden op de overeenkomstige plaats als hierboven beschreven gedragen, alleen boven de rechterborstzak. Het buitenlandse onderscheidingsteken wordt gedragen in de kleinste standaarduitvoering en mag alleen gedragen worden als ook het Nederlandse brevet wordt gedragen. Voor de jas CT en voor vrouwelijke militairen op de overeenkomstige plaats.

11.7 Herinneringsemblemen

Oud-commando, oud-marinier, ex-luchtmobiel, ex-EOD
De draagspeld wordt midden boven de rechter borstzak van de jas DT gedragen, waarbij de onderzijde van het onderscheidingsteken op 10mm afstand van de bovenzijde van het naambordje is geplaatst. Voor de jas CT op de overeenkomstige plaats.

Explosievenopruimer
De onderzijde van het onderscheidingsteken is geplaatst op 13cm afstand van het uiteinde van de linkerondermouw van de jas DT/ GLT / trui.

Muzikant
Deze onderscheiding wordt op beide kraageinden van de jas DT/ GLT / CTK gedragen.

Luchtverkeersleiding / meteo
Zie de draagwijze brevetten voor luchtvarenden.

Onderstaande herinneringsemblemen zijn vastgesteld ter herinnering aan een bepaalde dienstperiode. Er mogen maximaal twee herinneringsemblemen worden gedragen op het uniform. Deze dienen in lijn boven het naamplaatje bevestigd te worden. De navolgende herinneringsemblemen zijn vastgesteld:

Herinneringsembleem
Oud-Commando

Ex-Luchtmobiel

Oud-marinier

Herinneringsembleem
BSB goud / zilver

Herinneringsembleem Dutchbat III

Herinneringsembleem Ex-EOD

*Herinneringsembleem Veteranen **

Nobelprijs voor de Vrede
United Nations

Herinneringsembleem
Compagnie in de West

* Herinneringsembleem Veteranen wordt niet op het uniform gedragen!

11.8 Vaardigheidsonderscheidingstekens

Draagwijze:
De vaardigheidsonderscheidingstekens worden in het midden van de linkerborstzak van de jas DT / GLT gedragen. Voor de jas CT en voor vrouwelijke militairen op de overeenkomstige plaats. De bronzen lamel bij het onderscheidingsteken scherpschutter dient als opvulling te worden gebruikt, wanneer de militair niet beschikt over meer dan één lamel.

Het dragen van meer dan twee vaardigheidsonderscheidingstekens is niet toegestaan. De drager bepaalt zelf welke onderscheidingstekens worden gedragen.

B Brevet

A Brevet

Sls Static Line Square

C Ops 3 sterren

D Brevet

B Brevet vrije val

C Brevet

Operationele inzet

Pathfinder

Verzorgende IG Niveau 3*

Verpleegkundige Niveau 4*

Verpleegkundige Niveau 5*

Apothekersassistent

Doktersassistent

Tandartsassistent

Rotsklimmen werken op hoogte

Instructeur klimtoren

Instructeur werken op hoogte

Instructeur Rotsklimmen

GVA duiken

Instructeur duiken

Scherpschutter geweer (2x wit)

Scherpschutter div. (min. 2) wapens brons / zilver / goud

Schutter lange afstand

Schietwedstrijd Harskamp
brons / zilver / goud

Buitengewoon geoefend
handgranaat werpen

Meester op de degen,
floret of sabel

Vijfkampspeld brons / zilver / goud

*Zware militaire * vaardigheid*

Militaire lichamelijke vaardigheid

Uitmuntend motorvoertuig
bestuurder

*Militaire 24-uurs rit **

Koudweertraining

E.H.B.O.

*E.H.B.O. **

AMV Alg. Mil Verpleegkundige

Rigger / Marshaller
alle uitvoeringen

Pathfinder

Ruiterbewijs
brons / zilver / goud

* Vaardigheidsonderscheidingen met een * worden niet meer uitgereikt, maar mogen door actief dienende militairen worden gedragen.

Toxit Agent Training USA

Inter European Non Commissioned Officer Academy

US Airforce Air University

*Geneeskundige bekwaamheid **

Fighter weapon instructor

Brandweer

* Vaardigheidsonderscheidingen met een * worden niet meer uitgereikt, maar mogen door actief dienende militairen worden gedragen.

11.9 Onderscheidingstekens voor avondtenue en trui

Draagwijze:
Deze stoffen uitvoering voor het avondtenue en trui wordt bevestigd op de overeenkomstige plaats van het zwaargewicht metalen onderscheidingsteken voor de jas DT voor de categorie luchtvarenden (KPU-bedrijf verstrekt hiertoe geborduurde emblemen, op eigen kosten kunnen de onderscheidingstekens rechtstreeks op de jas AT worden geborduurd).

Onderscheidingstekens voor het avondtenue (AT)

Vlieger

Assistent boordgevechtsleider

Lid technische bemanning

Vliegerpsycholoog

Vliegerarts

Luchtgewondentransport begeleider

Hogere stafvorming

Hogere vorming
Accountant

Juridische bekwaamheid

Technische bekwaamheid

Hogere bekwaamheid
lichamelijke opvoeding

Gevechtsleider

Luchtverkeersleider

Predikant

Aalmoezenier

Rabbijn

Humanist

Hogere economische
vorming

Hogere gedragswetenschappelijke
vorming

Arts

Tandarts

Apotheker

Onderscheidingstekens voor de trui

Vlieger

Lid technische bemanning

Luchtfotograaf

Vliegerpsycholoog

Assistent-boordgevechtsleider

Telegrafist

Doorgunner

Vliegerarts

Steward / stewardess

Boordmecano

Luchtgewondentransport begeleider

Hogere Defensievorming

*Hogere Stafvorming **

*Juridische vorming **

Technische bekwaamheid

Hogere bekwaamheid lichamelijke opvoeding

Hogere vorming Accountant

Hogere gedragsweteschappelijke vorming

Hogere economische vorming

Gevechtsleider

Arts

Tandarts

Apotheker

Meteo

Predikant

Aalmoezenier

Rabbijn

Humanist

Pandid

Luchtverkeersleider

Muzikant

*Verplegend Personeel**

*EOD assistent * ruimer*

EOD ruimer

Instructeur kroon

* Vaardigheidsonderscheidingen voor AT en trui met een * worden niet meer uitgereikt, maar mogen door actief dienende militairen worden gedragen.

11.10 Onderdeelshanger / broche

Draagwijze:
De hanger wordt gedragen aan de knoop van de rechterborstzak onder de klep van de borstzak. De broche voor vrouwelijke militairen wordt op de overeenkomstige plaats gedragen.

Onderdeelshangers / broches Koninklijke Luchtmacht en KLu-gerelateerde onderdelen

Koninklijke Luchtmacht

Staf CLSK

AOCS NM

CML

DHC

VLB EHV

GLR

VLB VKL

VLB LW

VLB WDT

KMA

DGLC

DOSCO

DBBO

EODD

1 CMICO

DMO

JISTARC

LCW

11.11 Indelingsemblemen

Deze emblemen worden 60mm onder de schoudernaad op de rechtermouw van de jas DT gedragen.

Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht
Dit embleem wordt 60mm onder de schoudernaad op de rechtermouw van de jas DT gedragen.

Koninklijk Huis
Dit embleem wordt 60mm onder de schoudernaad op de rechtermouw van de jas DT gedragen.

Indelingsemblemen / mouwemblemen (DT)

Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht (IGK)

Koninklijk Huis

Kroon Instructeur

Ruimer Explosieven

*Ruimer Explosieven **

Sportinstructeur onderofficier

* Vaardigheidsonderscheidingen met een * worden niet meer uitgereikt, maar mogen door actief dienende militairen worden gedragen.

11.12 Bijzondere onderscheidingstekens

De volgende bijzondere onderscheidingstekens zijn vastgesteld:

Draaginsigne Gewonden (DIG)

Gevechtsinsigne

Waarderingsspeld KLu

Uitzendpenning voor de diensthond

Draaginsigne Gewonden (DIG):
Wordt gedragen midden op linkerborstzak.

Gevechtsinsigne:
Wordt gedragen boven het naamplaatje boven de rechterborstzak. Draagt betrokkene een (buitenlandse) wing, dan wordt het gevechtsinsigne midden boven deze wing gedragen.

Waarderingsspeld KLu:
Wordt gedragen midden op linkerborstzak.

11.13 DECORATIES

11.13.1 *Algemeen*

In deze paragraaf worden de decoraties beschreven die door militairen van de KLu kunnen worden gedragen. Voor informatie over decoraties die in deze paragraaf niet voorkomen, kunnen militairen van de KLu zich richten tot de sectie Decoratiebeleid & Toekenning Onderscheidingen (DB&TO) van het Ministerie van Defensie. De decoraties worden uitvoerig beschreven in een Militaire Publicatie. Voor het dragen van buitenlandse onderscheidingen is toestemming vereist van de Minister van Defensie. Deze toestemming dient te worden aangevraagd door middel van een rekest (in te dienen bij de Sectie Onderscheidingen).

11.13.2 *Betekenis van enige termen*

a. Decoratie / onderscheiding 1 - de versierselen behorende bij een Ridderorde of een der overige militaire en civiele onderscheidingen;
b. Modelversierselen - de versierselen zoals statutair voorgeschreven, het (Orde)kruis of de (Ere) medaille hangend aan of bevestigd op het lint;
c. Modeldecoraties - in afwijking van bepaalde statuten dragen militairen, tenzij het een grootkruis, grootofficier dan wel commandeur betreft, de versierselen militair opgemaakt, d.w.z. de (orde) kruizen en (ere)medailles niet hangend aan het lint maar op het lint bevestigd;
d. Kleinmodel decoraties - sterk verkleinde uitvoeringen van de modelversierselen;
e. Baton - een strook van het bij de decoratie behorende lint, welke door middel van een metalen kern is verstevigd;
f. Rozet - een knoop in de kleuren van het ordelint, welke op het lint van de kleinmodel decoratie en de baton wordt gedragen;
g. Barrette - een rozet op een stukje galon van goud, half goud/half zilver dan wel zilver dat op het lint van de klein modeldecoratie en de baton wordt gedragen;
h. Gesp - een metalen versiersel op het lint en de baton, oorspronkelijk bedoeld voor deelname aan bijzondere krijgsverrichtingen.

1 Teneinde verwarring te voorkomen met de militaire onderscheidingstekens zoals beschreven in dit hoofdstuk wordt de term ‘decoratie’ gebruikt.

11.13.3 *Modelversierselen en decoraties*

a. Een modelversiersel wordt – met uitzondering van die voor een grootkruis, grootofficier en commandeur – militair gedragen op de linkerborst op het DT, de bovenzijde van het lint even boven het midden van de borstzak op het CT. Voor vrouwelijke militairen op overeenkomstige hoogte;
b. Bij twee of meer gedragen modeldecoraties dienen deze te zijn bevestigd aan de decoratiegesp; de decoraties mogen elkaar gedeeltelijk bedekken, maar het / de meest rechts gedragen kruis / medaille (aan de zijde van de jassluiting) dient, als de belangrijkste, geheel onbedekt te blijven;
c. Decoraties worden niet gedragen op het GVT en overkleding. Indien bij een plechtigheid een decoratie wordt uitgereikt is het de gedecoreerde toegestaan, uitsluitend op die dag, deze decoratie op het GVT te dragen;
d. Op het uniform mag maar één rij modeldecoraties worden gedragen, ongeacht het aantal decoraties dat de militair gerechtigd is te dragen; deze rij mag niet langer zijn dan de afstand tussen linkerschoudernaad en de uiterste rand van het linker uniformpand waarbij de eerste decoraties zo nodig de revers overlappen;
e. Indien het aantal decoraties te groot is om op één rij te worden gedragen, dient de militair zich tot het dragen van een kleiner aantal te beperken; in dit kleiner aantal dienen in elk geval de door of vanwege H.M. de Koningin / Z.M. de Koning verleende decoraties te zijn opgenomen;
f. Indien nestels worden gedragen, zijn deze over de modeldecoraties, c.q. over het lint van een grootkruis heen bevestigd.

11.13.4 *Kleinmodel decoraties*

a. Kleinmodel decoraties moeten een getrouw beeld geven van de decoraties waarop zij betrekking hebben, zij worden aaneengesloten gedragen op het AT; de decoratiegesp wordt op dezelfde wijze gedragen als is voorgeschreven voor modeldecoraties; op het AT mag de decoratiegesp de linker revers gedeeltelijk overlappen;
b. Voor ridders-grootkruis, grootofficieren, commandeurs en officieren in een Ridderorde is het lint van het miniatuurversiersel voorzien van een rozet;
c. Voor ridders-grootkruis een goudgalon, voor de grootofficier aan de zijde van de linkerschouder een goudgalon en aan de andere zijde een zilvergalon en voor de commandeur een zilvergalon.

11.13.5 *Batons*

a. Het lint van een decoratie in de vorm van een baton wordt gedragen op de linkerborst;
b. Het midden van de baton is geplaatst even boven het midden van de linkerborstzak of overeenkomstige hoogte (vrouwelijke militairen); de batons mogen niet door de revers van het uniform worden bedekt;
c. De klassen van een Ridderorde worden op batons aangeduid op de wijze als hiervoor vermeld onder miniatuurversierselen;
d. Meerdere batons worden in aaneengesloten rijen (van maximaal vier batons) zonder onderlinge tussen ruimte op de hierna aangegeven wijze aangebracht:

Batons	*Draagvolgorde*
2	A B
3	A B C
4	A B C D
5	A B C D E
6	A B C D E F
7	A B C D E F G

etc.

e. Elke baton is 27mm breed en 11mm hoog, met dien verstande dat de batons van het Oorlogsherinneringskruis en het Ereteken voor Orde en Vrede, indien op die batons meer dan twee sterren worden gedragen, 39mm breed zijn;
f. De batons moeten een getrouw beeld geven van de decoratie waarop zij betrekking hebben en dienen der halve te zijn voorzien van de sterren, cijfers of andere tekenen;
g. Indien een baton moet zijn voorzien van een verkleind model van de betreffende decoratie, van een cijfer of een ander teken, dient de verticale middellijn daarvan ten minste 5 en ten hoogste 9mm te bedragen;
h. Het is niet toegestaan andere dan hieronder opgesomde decoraties (batons) op het uniform te dragen behoudens met toestemming van de Minister van Defensie;
i. Dit geldt evenzeer voor het dragen van buitenlandse onderscheidingen. Ook hier is de toestemming van de Minister van Defensie vereist. De toestemming wordt aangevraagd door middel van een rekest, gericht aan het cluster Decoraties van CDC / DPOD. Het rekestformulier is op de site van dit cluster te vinden.

11.13.6 *Limitatieve opsomming en volgorde van Nederlandse decoraties en batons die op het uniform mogen worden gedragen:*

1. Militaire Willemsorde
2. Erepenning voor Menslievend Hulpbetoon in goud
3. Orde van de Nederlandse Leeuw
4. Orde van Oranje-Nassau
5. Huisorden van Oranje:
   - De Huisorde
   - Kruis van Trouw en Verdienste van de Huisorde van Oranje
   - Eremedaille voor Kunst en Wetenschap en Vernuft
   - Eremedaille voor Kunst en Wetenschap
   - Kroonorde
6. Bronzen Leeuw
7. Bronzen Kruis
8. Kruis van Verdienste
9. Vliegerkruis
10. Erepenning voor Menslievend Hulpbetoon (in zilver en brons)
11. De Ruyter-medaille
12. Erepenning voor Verdiensten jegens Openbare Verzamelingen (Museummedaille)
13. Medaille van het Rode Kruis (Regeringsmedaille)
14. Ereteken voor Verdienste (in brons, zilver en goud)
15. Kruis voor Recht en Vrijheid
16. Herinneringsmedaille VN-vredesoperaties
17. Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties
18. Herinneringsmedaille Vredesoperaties
19. Herinneringsmedaille voor Humanitaire Hulpverlening bij Rampen
20. Kosovo-medaille
21. Onderscheidingsteken voor langdurige dienst als officier (Officierskruis) met het Romeinse cijfer XV of hoger, vormende een veelvoud van vijf
22. Onderscheidingsteken voor langdurige en trouwe dienst (voor vrijwillig dienende militairen beneden de rang van tweede luitenant):
    a. De bronzen medaille voor 12-jarige dienst;
    b. De zilveren medaille voor 24-jarige dienst;
    c. De gouden medaille voor 36-jarige dienst.
23. Vrijwilligersmedaille Openbare Orde en Veiligheid, eventueel met een jaarteken dragende het getal XV of een hoger getal vormende een veelvoud van vijf
24. Herinneringsmedaille 1962 (25-jarig huwelijk van H.M. Koningin Juliana met Z.K.H. Prins Bernard der Nederlanden op 7 januari 1962)
25. Huwelijksmedaille 1966 (huwelijk van H.K.H. Prinses Beatrix en Z.K.H. Prins Claus op 10 maart 1966)
26. Inhuldigingsmedaille 1980 (inhuldiging van H.M. Koningin Beatrix op 30 april 1980)
27. Herinneringsmedaille bezoek H.M. Koningin Beatrix en Z.K.H. Prins Claus aan de Nederlandse Antillen 1980
28. Huwelijksmedaille 2002 (huwelijk van Z.K.H. Prins Willem-Alexander en H.K.H. Prinses Maxima op 2 februari 2002)
29. Inhuldigingsmedaille 2013 (inhuldiging van Z.M Koning Willem-Alexander op 30 april 2013)
30. Herinneringsmedaille bezoek Z.M Koning Willem-Alexander en H.M. Koningin Maxima aan het Caribische deel van het Koninkrijk 2013
31. Herinneringsmedaille Buitenlandse bezoeken
32. Marine medaille
33. Landmacht medaille
34. Marechausseemedaille
35. Luchtmacht medaille
36. Herinneringsmedaille Vrijwillige Politie 1948–1998
37. Soevereine Militaire Orde van Malta, Afdeling Nederland
38. Johanniter Orde in Nederland

39. Ridderlijk Duitse Orde, Balije van Utrecht
40. Zilveren Anjer
41. Orde van de Gouden Ark
42. Draagmedaille van het Carnegie Heldenfonds
43. Kruis van Verdienste van het Nederlandse Rode Kruis
44. Medaille van Verdienste van het Nederlandse Rode Kruis.
45. Medaille van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart
46. Prins Maurits-medaille van de Koninklijke Nederlandse Vereniging “Ons Leger”
47. Medaille voor Bijzondere Verdiensten van de Koninklijke Nederlandse Vereniging ‘Onze Luchtmacht’
48. Medaille voor trouwe dienst van het Nederlandse Rode Kruis voor 10 jaar, eventueel met jaarteken dragende het getal XX of een getal vormende een meervoud van tien
49. Kruis van de Koninklijke Nederlandse Bond voor Lichamelijke Opvoeding voor Betoonde Marsvaardigheid (Vierdaagse kruis)
50. Vaardigheidsmedaille van het NOC*NSF
51. Nationale Vijfkampkruis van het NOC*NSF (bij vijfkamp met paardrijden, baton met zilveren lauwerkrans)
52. Kruis van de Koninklijke Vereniging van Nederlandse reserveofficieren (KVNRO), voor het voldoen aan de eisen voor de Tweedaagse Militaire Prestatietocht. In het geval er bovendien sprake is van een bijzondere verdienste t.o.v. de KNVRO wordt een zilveren lauwerkrans op het lint van het kruis bevestigd
53. Elfstedenkruis

Gespen
Indien de militair een decoratie draagt, bij welke hem meer dan één gesp is toegekend, dienen de gespen van beneden naar boven op het lint te zijn bevestigd in de volgorde waarin ze zijn verkregen met een maximum van 4 gespen per lint.

Na deze Nederlandse decoraties worden in volgorde gedragen de decoraties van de VN, EU, NATO, WEU. BAP Daarna decoraties van andere landen, waarbij de volgorde Frans alfabetisch wordt bepaald. Buitenlandse decoraties worden in de volgorde van de graden van hoog naar laag gedragen.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

12 HOOFDDEKSELS

12.1 Algemeen

Militairen van de Koninklijke Luchtmacht dragen bij het uniform buiten gebouwen het bij het tenue voorgeschreven hoofddeksel bij DT / GLT / AT / GVT.

12.2 Baret Verenigde Naties

De lichtblauwe VN-baret met VN-embleem wordt gedragen door alle militairen in de volgende gevallen:

a. De militair is opgeleid voor een optreden in VN-verband en uitzendgereed; de commandant die verantwoordelijk is voor de opleiding, bepaalt het moment waarop de militairen aan het einde van de opleiding uitzendgereed zijn; als sprake is van een wachtperiode na de afronding van de opleiding tot het moment van uitzending, mag de VN-baret niet worden gedragen;
b. Gedurende de uitzending in VN-verband, inbegrepen verlofperioden;
c. Gedurende de thuisreis en bij de ter zake doende medaille-uitreiking na afloop van de uitzending;
d. Tijdens een herkenningsplechtigheid voor gevallen slachtoffers waaraan in VN-verband is deelgenomen.

Andere hoofddeksels dan de VN-baret zijn in dat verband niet toegestaan.

12.3 Baret overige instanties en organisaties

Voor de overige baretten, zoals de baret van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), gelden dezelfde regels als gesteld in 12.2.

Hoofddeksels uitvoering DT / GLT

Pet / hoed Soldaat tot en met de rang van Sergeant-majoor

Pet / hoed Adjudant / Vaandrig

Pet / hoed Tweede luitenant tot en met de rang van Kapitein

Pet / hoed Majoor tot en met de rang van Kolonel

Pet / hoed Commodore tot en met de rang van Generaal

Veldmuts Manschappen en Onderofficieren tot en met Adjudant

Veldmuts Officieren tot en met Generaal

Hoofddeksels uitvoering AT

Pet / hoed Soldaat tot en met de rang van Sergeant-majoor

Pet / hoed Adjudant / Vaandrig

Pet / hoed Tweede luitenant tot en met de rang van Kapitein

Pet / hoed Majoor tot en met de rang van Luitenant-kolonel

Pet / hoed Kolonel

Pet / hoed Commodore tot en met de rang van Generaal

13 OVERIGE KLEDING, TOEVOEGINGEN, VERGUNNINGEN EN VERBODEN

13.1 Algemeen

In dit hoofdstuk zijn tenuebepalingen opgenomen, die niet in een ander hoofdstuk zijn ondergebracht.

13.2 Overige kleding

a. Naast het GVT, DT, GLT, AT en CT bestaan aanvullende kledingstukken die door de KLu worden verstrekt en derhalve mogen worden gedragen zoals 'Out of Area' - bij uitzendingen naar het buitenland wordt in bijzondere gevallen het kledingpakket aangevuld. Deze kledingstukken mogen uitsluitend worden gedragen tijdens de uitzendperiode. Het betreft de volgende pakketten:
b. Koudweer;
c. Woestijn;
d. Jungle;
e. Sportkleding;
f. Werkkleding, zoals overalls, stofjassen, e.d.;
g. Wit kledingpakket voor geneeskundig personeel;
h. Vliegeroverall voor luchtvarenden;
i. Brandweerkleding voor brandweerpersoneel;
j. Stewardkleding voor stewards en stewardessen.

Bij deze kleding wordt de baret gedragen, tenzij anders voorgeschreven door de commandant. Bij de vliegeroverall wordt de baret / veldmuts KLu gedragen.

13.3 Vergunningen

Het is toegestaan een militair tenue te combineren met privémotorkleding wanneer men een privémotor, scooter of bromfiets bestuurt of als passagier meerijdt. Het dragen van het GVT of DT tijdens woon-werkverkeer zie actuele regelgeving

13.4 Verboden

Het is verboden het uniform te dragen indien:
a. Een functie wordt uitgeoefend in het licht van de Regeling Nevenwerkzaamheden Defensie;
b. Wordt deelgenomen aan een betoging, tenzij deze in Nederland plaatsvindt en uitsluitend tot onderwerp heeft de voor de militairen geldende arbeidsvoorwaarden;
c. Het dragen van het uniform de Koninklijke Luchtmacht in diskrediet brengt.

Het is niet toegestaan burgerkleding of –uitrusting zichtbaar met militaire kleding te combineren.
Het is niet toegestaan onderkleding (bijvoorbeeld bontvoering) als 'buitenste laag' te dragen.

13.5 Interservice staat tenuen

In de DP 20-10 (Ceremonieel & Protocol) vindt u een aantal algemene aanduidingen van tenuen welke voor alle krijgsmachtdelen gelden. Tevens vindt u hier ook het tenueoverzicht per gelegenheid (hoofd-stuk 6) indien er sprake is van krijgsmachtdeel overschrijdende activiteiten en de kledingaanduiding (militair) bij civiele uitnodigingen. Een korte samenvatting:

Algemene aanduiding	KLu
DT1	DT Batons
DT2	DT Modeldecoraties
GT1	GLT Batons
GT2	GLT Modeldecoraties
GT3	GLT Modeldecoraties Ponjaard/Sabel
GT4	Vervallen
CT1	CT Modeldecoraties (incl bosrtsterren/linten)
CT2	CT Modeldecoraties (incl. borststerren/linten)
CT3	CT Klein modeldecoraties
AT1	Klein AT Klein modeldecoraties
AT2	Groot AT Klein modeldecoraties borstster met ordelint

* Noot: onderofficieren niet in bezit van AT dragen GLT met vlinderdas / lavallière.

13.6 Huwelijk

Voor de trouwplechtigheid van een militair in actieve dienst kan toestemming worden verkregen om in het CT te trouwen. Op dit tenue worden altijd modeldecoraties gedragen.

13.6.1 Verkrijgen toestemming

De militair die het voornemen heeft om in GLT te trouwen behoeft hiervoor geen toestemming van zijn commandant. Het verzoek om in CT te mogen trouwen wordt door de onderdeelscommandant voorzien van een advies en doorgeleid naar de Hoofd Sectie Algemene Zaken & Protocol van de Koninklijke Luchtmacht. Bij afwezigheid van de protocolofficier, neemt de Luchtmacht Adjudant deze taak op zich. Hoofd Sectie Algemene Zaken & Protocol van KLu stemt met de beheerder van het Depot Ceremoniële Tenuen (DCT) van het KPU-bedrijf af of aan het verzoek kan worden voldaan en informeert de aanvrager. Nadat toestemming is afgegeven moet de aanvrager contact opnemen met de beheerder DCT voor het maken van uitvoeringsafspraken (inpassen, opmaken bruikleen, uit- en inlevering). Schade aan het CT, onafhankelijk van de oorzaak, zal door middel van de regeling schadeverhaal opgelegd worden aan de gebruiker.

13.6.2 *Bewapening*

Aan het GLT of CT kan de sabel of ponjaard worden toegevoegd, waarbij de eventuele kerkelijke inzegening ongewapend is. Het verzoek hiertoe is in overeenstemming met de aanvraag voor toestemming CT, zoals hierboven beschreven. Stafadjudant geeft instructie aan de drager van sabel/ponjaard over het gebruik van het wapen.

13.6.3 *Erehaag*

Bij een huwelijk bestaat de mogelijkheid om een sabelwacht te formeren. Deze sabelwacht bestaat uit maximaal 8 militairen, exclusief de commandant.

13.6.4 *Exercitie*

Voor de uitvoering wordt verwezen naar DP 20-20 (Exercitie voor de Krijgsmacht).

13.7 Rouw

In geval van het overlijden van een militair in actieve dienst is het belangrijk om bij de uitvaart de wensen van zijn of haar nabestaanden te respecteren. Het zou de wens kunnen zijn om de plechtigheid geheel privé te laten verlopen of een plechtigheid met (beperkt) militaire eer uit te voeren. Om een begrafenis met militaire eer kan worden verzocht als het een overlijden van een militair in actieve dienst betreft of wanneer het een drager van een dapperheidonderscheiding (actieve of buiten dienst) betreft.

13.7.1 *Privésfeer*

Indien de nabestaanden aangeven om de begrafenis in privésfeer te willen houden is het ongepast om daar in uniform te verschijnen. Men dient te bedenken dat de nabestaanden redenen kunnen hebben waarom er geen relatie met de militaire dienst wordt gewenst. Indien de nabestaanden het op prijs stellen dat collega's in militair uniform aanwezig zijn bij de plechtigheid zonder militair eerbetoon, wordt altijd het DT1 gedragen.

13.7.2 *Begrafenis met (beperkt) militair eerbetoon*

DP 20-10, hoofdstuk 22 (Ceremonieel en Protocol).

13.7.3 *Informatie over onderscheidingen, rekesten en Defensieformulieren*

Informatie over onderscheidingen
Informatie over onderscheidingen kunt u verkrijgen bij Afdeling decoratie Defensie,
via onderscheidingen@mindef.nl

Rekesten en Defensieformulieren
Verder kunt u rekesten en aanvraagformulieren vinden bij Defensieformulieren:

Dfe 085	Rekest dragen van een buitenlandse onderscheiding
Dfe 092	Ereteken voor Verdienste
Dfe 093	Dapperheidsonderscheiding
Dfe 094	Erepenning Menslievendhulpbetoon
Dfe 094a	Onderscheiding Carnegie heldenfonds
Dfe 095b	Luchtmachtmedaille

Voordrachten
Wilt u iemand voordragen voor de gouden Erepenning, Waarderingsspeld Koninklijke Luchtmacht of Ereteken van Verdienste in brons? S.v.p. in de lijn aanvragen!